

‘Wie zijn wij om te oordelen over het gedrag van een ander?’

Terug- en vooruitkijken na 1,5 jaar pionieren met
Kairos Jeugd

Evaluatierapport

Januari 2025

Opdrachtgever:

Bovenregionaal Expertisenetwerk Gelderland (BOEG)

Carole Derks

Opdrachtnemer:

Maud Jonkhout

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord.....</i>	<i>4</i>
Inleiding	5
<i>Managementsamenvatting.....</i>	<i>5</i>
Doel en achtergrond	5
Unieke aanpak van Kairos Jeugd.....	5
Resultaten en impact	6
Uitdagingen.....	6
Aanbevelingen	6
Conclusie	6
<i>Doel en achtergrond van het rapport.....</i>	<i>7</i>
Korte uitleg van de waarderende interviewmethodiek	7
Belang van verhalen vanuit waarderend perspectief in de zorg voor jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag.....	7
Opbrengsten uit de interviews.....	7
<i>Over Kairos Jeugd.....</i>	<i>7</i>
Missie en kernwaarden.....	8
Specifieke doelgroep voor Kairos Jeugd: jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag	8
Huidige aanbod en behandelmethodes.....	10
<i>Over de jongeren.....</i>	<i>10</i>
Introductie van de jongeren	10
Krachtige momenten: Wat heeft hen geholpen?	11
Uitdagingen en successen.....	11
Toekomstperspectieven en dromen	12
Verbeterpotentieel voor Kairos Jeugd	12
<i>Over de professionals binnen Kairos Jeugd</i>	<i>13</i>
Achtergrond en rol van de professionals	13
Motivatie.....	13
Hoe maken zij het verschil?	14
Samenwerking en uitdagingen in het werk	14
Ruimte voor verbetering.....	15
<i>Over de samenwerkingspartners.....</i>	<i>16</i>
Verhalen en ervaringen van samenwerkingspartners	16
Wat werkt goed?	16
Uitdagingen en kansen	16
<i>Over de gemeentes en verwijzers.....</i>	<i>16</i>
Rol van gemeentes en verwijzers in het proces.....	16
Huidige uitdagingen	17
Wensen voor de toekomst.....	17

De impact van de zorgaanbieder.....	17
<i>Positieve veranderingen in de levens van jongeren.....</i>	<i>17</i>
Voor jongeren	17
Voor de samenleving	17
<i>Vooruitgang binnen de organisatie.....</i>	<i>18</i>
Belangrijke stappen	18
Mogelijke uitdagingen voor de aankomende tijd	18
Conclusies en aanbevelingen	18
<i>Conclusies</i>	<i>18</i>
<i>Aanbevelingen.....</i>	<i>19</i>
1. Versterken van de samenwerking.....	19
2. Vergroten van bekendheid en toegankelijkheid	19
3. Innovatie in methodieken en tools	19
4. Gerichte programma' s voor jonge doelgroepen.....	20
5. Uitbreiden van zichtbaarheid en impact.....	20
Bijlagen	21
<i>Bijlage 1a: Interview met Pieter (jongere).....</i>	<i>21</i>
<i>Bijlage 1b: Interview met Zino (jongere)</i>	<i>23</i>
<i>Bijlage 1c: Interview met Keisha (jongere)</i>	<i>24</i>
<i>Bijlage 1d: interview met Laura, klinisch psycholoog en Walter, regiomanager (Kairos Jeugd)</i>	<i>27</i>
<i>Bijlage 1e: Interview met Elsa, dramatherapeut (Kairos Jeugd)</i>	<i>31</i>
<i>Bijlage 1f: Interview met Daan, PMT' er (Kairos Jeugd).....</i>	<i>37</i>
<i>Bijlage 1g: Interview met Sasja (jeugdreclasseerder bij de William Schrikker Groep (WSG)).....</i>	<i>42</i>
<i>Bijlage 1h: Interview met Lindy, ambulant begeleider (Vloww).....</i>	<i>45</i>
<i>Bijlage 1i: Interview met Nicolle, klinisch psycholoog en psychotherapeut (Iriszorg)</i>	<i>48</i>
<i>Bijlage 1j: Interview met Sietske, ambulant verpleegkundige (Pro Persona Jeugd).....</i>	<i>52</i>
<i>Bijlage 2: Menukaart behandelaanbod Kairos Jeugd.....</i>	<i>55</i>
<i>Bijlage 3: Voorbeeld netwerk intake jongere (geanonimiseerd)</i>	<i>56</i>
<i>Bijlage 4: Toelichting op methoden.....</i>	<i>57</i>
<i>Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens Kairos Jeugd in 2023 en 2024.....</i>	<i>59</i>

Voorwoord

Toen ik de opdracht kreeg om het onderzoek uit te voeren waar je nu het eindrapport van leest, werd ik heel enthousiast. Het raakt mijn passie om mensen, jongeren, die vaak in een wat donkerder hoekje van onze maatschappij moeten leven, en de professionals die met ze werken, meer in het licht te zetten.

Over jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag zijn veel oordelen. En dat is logisch. Ze hebben een strafbaar feit gepleegd, of zitten daar dicht tegenaan. En daar vinden we met z'n allen, met de maatschappij, natuurlijk wat van. Zeker als de gevolgen van een delict, ons direct of indirect raken.

Waar we in onze oordelen en meningen wat mij betreft te weinig oog voor hebben, is dat deze jongeren een verhaal hebben, net als iedereen. Vaak is er al heel veel in het leven van deze jongeren gebeurd, wat er uiteindelijk toe geleid heeft dat ze (bijna) een strafbaar feit hebben gepleegd. Net zoals dat wat er in onze eigen levens is gebeurd, en de keuzes die we daarin hebben gemaakt, ervoor gezorgd hebben dat wij nu ons leven op een bepaalde manier leiden.

Mijn opdrachtgever vroeg me het rapport kort en bondig te houden, omdat mensen nog maar weinig lezen. Aan de ene kant vind ik het een heel logische vraag, en herken ik dat mensen nog maar weinig lezen (en heel eerlijk, ik kan ook behoorlijk breedsprakig zijn). Iedereen is ongelooflijk druk. En dan hoop je dat in alle drukte, mensen even tijd vinden om een rapport te lezen. Dat to the point is, snel tot de kern komt. Zeker als het over belangrijke dingen gaat.

Ik zie aan de andere kant ook een risico in kort en bondig. En dat risico is dat de verhalen verloren gaan. En het zijn juist de verhalen die zorgen voor meer begrip en compassie, zorgen ervoor dat kwartjes vallen waarom iemand iets heeft gedaan.

Ik heb de afgelopen jaren veel ouders en jongeren gesproken met een hulpvraag die we als maatschappij ingewikkeld vinden om in te vullen. En daarmee 'een complexe casus' werden. En wat al deze ouders en jongeren, en ook sommige betrokken professionals aangaven, is dat ze zich niet gehoord en gezien voelden. Er was geen tijd en ruimte voor hun verhaal. Waardoor verbinding en autonomie als eerste overboord gingen. Met vaak schrijnende gevolgen.

Ik beloof dat ik mijn best doe het rapport kort en bondig te houden. En dan hoop ik dat er tijd overblijft om de verhalen te lezen van de mensen die ik heb geïnterviewd.

Maud Jonkhout

Inleiding

Voor je ligt het rapport van de evaluatie die in de periode september 2024 – januari 2025 is uitgevoerd in opdracht van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Gelderland (BOEG), bij Kairos Jeugd.

Het rapport kijkt terug naar de ervaringen over de afgelopen periode, vanaf de start van Kairos Jeugd in maart 2023, maar ook vooruit, vanuit de wensen en verlangens die in de gesprekken naar voren kwamen voor de toekomst.

Ik heb met medewerkers binnen Kairos Jeugd, maar ook met aantal jongeren, en verschillende samenwerkingspartners gesproken, om een zo compleet mogelijk beeld vanuit diverse invalshoeken te krijgen over de ervaringen met, en binnen Kairos Jeugd.

Het rapport geeft een zo goed mogelijke samenvatting van wat in de afgelopen maanden is opgehaald, vooral in de interviews. Maar het is een samenvatting. Het is daarom heel waardevol om naast het rapport, ook de tijd te nemen om de verslagen van de interviews te lezen om de verhalen van de jongeren, medewerkers van Kairos Jeugd, en samenwerkingspartners te lezen, en te ervaren hoeveel passie er is voor deze manier van zorg verlenen aan de forensische doelgroep.

Tijdens de gesprekken over de doelgroep en de zorg die Kairos Jeugd biedt, kwam een aantal keren de worsteling met de term 'forensisch' naar boven. Het woord dekt op veel belangrijke vlakken de lading, maar schept ook afstand, en kan stigmatiseren. En dat is nou juist wat Kairos Jeugd, en ik, niet willen. Want Kairos Jeugd behandelt meer jongeren dan alleen die in aanraking zijn gekomen met politie en justitie. En de jongeren zijn zoveel meer dan alleen het etiket 'forensisch'. Ik hoop dan ook dat je het rapport met eenzelfde bredere, open blik wilt lezen.

Direct na deze inleiding volgt een managementsamenvatting, met daarin beknopt de conclusies en aanbevelingen.

Managementsamenvatting

Doel en achtergrond

Dit rapport biedt inzicht in de ervaringen met en door Kairos Jeugd sinds de oprichting in maart 2023 en schetst de toekomstperspectieven om de organisatie zichtbaarder en effectiever te maken voor jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag (14-23 jaar). Dit gedrag wordt vaak veroorzaakt door een combinatie van trauma, onveilige thuissituaties, en andere complexe problemen.

Unieke aanpak van Kairos Jeugd

Kairos Jeugd onderscheidt zich door een holistische en maatwerkgerichte aanpak, gebaseerd op kernwaarden zoals gelijkwaardigheid, oordeelvrij werken, veiligheid en innovatie. De organisatie richt zich op systemisch werken, samenwerking met professionele netwerken rondom jongeren, en het combineren van gesprekstherapie met creatieve en ervaringsgerichte therapieën zoals dramatherapie en PMT.

Resultaten en impact

- **Voor jongeren:** Jongeren ervaren persoonlijke groei, hervinden stabiliteit en realiseren toekomstplannen zoals opleidingen en werk.
- **Voor de samenleving:** Recidive wordt verminderd, netwerken worden versterkt, en maatschappelijke schade door escalatie wordt voorkomen.
- **Voor professionals:** De visie op oordeelvrije behandeling en nauwe samenwerking inspireert en ondersteunt professionals in hun werk.

Uitdagingen

- **Onbekendheid:** Verwijzers zijn vaak nog niet goed op de hoogte van het preventieve en specialistische aanbod van Kairos Jeugd.
- **Samenwerking:** Intensievere en vroegtijdige samenwerking met verwijzers en gemeentes is nodig om jongeren eerder te bereiken.
- **Regionale dekking:** De fysieke aanwezigheid in sommige regio's van Gelderland kan nog worden verbeterd.

Aanbevelingen

- **Versterk samenwerking:** Structureel overleg en casuïstiekbesprekingen met partners en verwijzers, gecombineerd met trainingen voor vroegsignalering.
- **Vergroot zichtbaarheid:** Gerichte voorlichting voor verwijzers, preventieve en/of een uitbreiding van de outreachende aanpak naar jongeren, en actievere en meer gerichte communicatie via sociale media.
- **Innovatie:** Zet nog meer in op digitale tools en interventies zoals VR voor risicosituaties. Naar de toegevoegde waarde van VR wordt op dit moment veel (internationaal) onderzoek uitgevoerd en de resultaten zijn positief.
- **Preventie en gezinsbehandeling:** Start programma's voor jongeren onder 14 jaar en intensieve interventies voor gezinnen, waar mogelijk in samenwerking met andere partijen
- **Regionale uitbreiding:** Vergroot de dekking in regio's met groeiende vraag, zoals de Achterhoek.

Conclusie

Kairos Jeugd maakt het verschil door een mensgerichte, flexibele en holistische aanpak die jongeren ondersteunt in hun groei en ontwikkeling. Verdere samenwerking, zichtbaarheid, preventieve interventies, en een focus op innovatie zullen de impact en toegankelijkheid van Kairos Jeugd vergroten, zodat meer jongeren op tijd de hulp krijgen die zij nodig hebben.

Doel en achtergrond van het rapport

Dit rapport geeft inzicht in de ervaringen met, en binnen Kairos Jeugd vanaf het moment van oprichting in maart 2023. Daarnaast laat het zien welke wensen er zijn voor de (nabije) toekomst om Kairos Jeugd nog zichtbaarder en effectiever te maken voor hun doelgroep, de jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag in de leeftijd 14 – 23 jaar. Het rapport is geschreven voor alle stakeholders binnen organisaties die op welke manier ook, betrokken zijn bij deze doelgroep, zoals gemeenten, huis- en jeugdartsen, scholen/opleidingen, gecertificeerde Instellingen (GI's), jeugdreclassering, Veilig Thuis, Zorg- en Veiligheidshuizen, RET's, politie, JIJ's, en zorgaanbieders die hoogspecialistische zorg bieden aan jongeren die kenmerken gemeenschappelijk hebben met de forensische doelgroep.

Korte uitleg van de waarderende interviewmethodiek

In de interviews is gebruik gemaakt van een waarderend perspectief. Het waarderend perspectief is afkomstig uit de methodiek Waarderend Onderzoeken (ook wel: Appreciative Inquiry). Dit perspectief draait om wat waardevol is en wat werkt, en wat anders kan onder wat nog niet goed werkt. De ervaring is dat dit meer ruimte en energie creëert dan een focus op problemen en belemmeringen.

Belang van verhalen vanuit waarderend perspectief in de zorg voor jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag

Deze jongeren worden vaak gezien met de focus op hun probleemgedrag, en/of strafbare feiten. Waarderende verhalen kunnen dat beeld nuanceren en helpen hen te zien als jonge mensen met unieke talenten, dromen en groeimogelijkheden.

Deze verhalen leggen niet de nadruk op wat niet goed ging, maar laten vooral zien wat wél werkt. Ze geven inzicht in de omstandigheden die hebben geleid tot hun gedrag en creëren begrip en empathie bij professionals, beleidsmakers en het bredere publiek.

Daarnaast:

- Doorbreken ze stigma's en bieden een tegenwicht aan eenzijdige, negatieve beeldvorming.
- Richten ze de aandacht op de krachten en potentie van jongeren.
- Laten ze zien dat verandering mogelijk is, zowel voor de jongeren zelf, als voor de systemen die hen ondersteunen.
- Bieden ze professionals inspiratie en handvatten om op een meer mensgerichte, effectieve manier te werken.
- Kunnen ze jongeren zelf erkenning en hoop geven: hun verleden bepaalt niet hun toekomst.

Opbrengsten uit de interviews

Over Kairos Jeugd

Kairos Jeugd is in 2023 ontstaan als een gespecialiseerd onderdeel van de Pompestichting en richt zich specifiek op de behandeling van jongeren van 14 tot 23 jaar. Vanuit een oordeelvrije

en maatwerkgerichte aanpak helpen zij jongeren met grensoverschrijdend gedrag en (dreigend) delictgedrag.

Wat Kairos Jeugd uniek maakt, is hun focus op samenwerking, een holistische- en maatwerkgerichte aanpak en het lef om te blijven innoveren.

Missie en kernwaarden

Kairos Jeugd werkt vanuit een aantal kernwaarden die als een rode draad door hun aanpak loopt:

- **Gelijkwaardigheid:** Elk mens verdient respect en gelijkwaardige bejegening, ongeacht gedrag of verleden.
- **Oordeelvrij:** Het gaat om begrijpen en begeleiden, niet om veroordelen.
- **Maatwerk:** Geen enkele jongere is hetzelfde, dus elke aanpak is uniek.
- **Veiligheid:** Tijdens de behandeling is er veiligheid voor de jongeren, belangrijke personen om hen heen én de professionals.
- **Innovatie:** Er wordt altijd gezocht naar nieuwe en betere manieren om impact te maken.
- **Samenwerking:** Jongeren, gezinnen en partners worden waar dat kan samengebracht voor een zo groot mogelijke kans op duurzame verandering.

Met deze waarden als basis biedt Kairos Jeugd een veilige plek waar jongeren de ruimte krijgen om te leren, groeien en te bouwen aan een betere toekomst.

Specifieke doelgroep voor Kairos Jeugd: jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag

De jongeren die bij Kairos Jeugd in behandeling komen, hebben grensoverschrijdend of strafbaar gedrag vertoond, of hebben een verhoogd risico om dit te doen. Er kan sprake zijn van een forensisch aspect, dat betekent dat deze jongeren in aanraking zijn gekomen met justitie, bijvoorbeeld via een strafzaak, een melding bij de politie, of jeugdreclassering.

Vaak ligt de oorzaak van hun gedrag in een combinatie van persoonlijke problematiek en omgevingsfactoren, zoals trauma, onveilige thuissituaties, en beperkte sociale ondersteuning. Deze jongeren zijn niet alleen "daders" in de juridische zin van het woord, maar ook vaak zelf slachtoffer van complexe en uitdagende omstandigheden.

"Ze kijken niet alleen naar mijn symptomen. Bij andere zorgverleners voelde ik me vaak niet serieus genomen. Hier wel." Keisha, jongere

Kenmerken van de doelgroep

- **Externaliserend gedrag:** Agressie, impulsiviteit en grensoverschrijdend gedrag staan meestal op de voorgrond.
- **Trauma en multiproblematiek:** Er is vaak sprake van een voorgeschiedenis van een onveilige thuissituatie, emotionele verwaarlozing, mishandeling of misbruik.
- **Diagnostiek:** Veel jongeren hebben een LVB (licht verstandelijke beperking), ASS (autismespectrumstoornis), ADHD en/of hechtings- en persoonlijkheidsproblemen.

- **Forensisch verleden of verhoogd risico:** Jongeren hebben delicten gepleegd (bijv. diefstal, geweld) of vertonen grensoverschrijdend gedrag dat kan escaleren naar strafbaar gedrag.

“Wat me telkens raakt, is hun kwetsbaarheid. Onder dat moeilijke gedrag zitten zulke lieve jongens. Ze zijn gemotiveerd, willen graag begeleiding en hebben iemand nodig die ze begrijpt.” Sasja, jeugdreclasserder William Schrikker Groep

Voorbeelden van gedrag dat zich voordoet bij de forensische doelgroep

- **Agressie en geweld**
 - Het fysiek aanvallen van een leraar of medeleerling tijdens een conflict op school.
 - Het bedreigen of mishandelen van leeftijdsgenoten in een groepssetting, bijvoorbeeld binnen een jeugdbende.
 - Het aanvallen van gezinsleden bij escalaties in de thuissituatie, zoals tijdens ruzies over regels of geld (zie ook: huiselijk geweld).
- **Seksueel grensoverschrijdend gedrag**
 - Het dwingen van een ander tot seksuele handelingen, vaak binnen een context van machtsmisbruik of groepsdruk.
 - Het verspreiden van seksueel expliciete beelden (bijv. 'sexting') zonder toestemming van de betrokken persoon.
 - Het ongepast aanraken van iemand tijdens sociale interacties, bijvoorbeeld op school of in openbare ruimtes.
- **Huiselijk geweld**
 - Jongeren die fysiek geweld gebruiken tegen ouders of verzorgers, zoals slaan of duwen tijdens ruzies.
 - Het vernielen van eigendommen in huis als uiting van woede of frustratie.
 - Het emotioneel manipuleren of onder druk zetten van jongere gezinsleden.

"Ik heb aanleg voor agressie, en ik moet er hard voor werken om dat onder controle te houden. Maar ik heb er zelf, met hulp van Kairos Jeugd, voor gezorgd dat het nooit te ver is gegaan." Keisha, jongere

Waarom deze jongeren bij Kairos Jeugd terecht kunnen

Deze jongeren bevinden zich vaak in een grijs gebied waarin ze enerzijds als "dader" worden gezien, maar anderzijds ook slachtoffer zijn van hun omstandigheden.

Ze hebben behandeling nodig die hen niet veroordeelt, maar helpt om hun gedrag en de onderliggende oorzaken ervan te begrijpen en te veranderen.

Kairos Jeugd biedt een oordeelvrije omgeving met veel expliciete kennis van agressie, seksueel overschrijdend gedrag, en huiselijk geweld, waarin jongeren kunnen werken aan hun gedrag, relaties en toekomstperspectief.

“Een jongere die nu nog geldezel is, en daarmee geen zwaar delict pleegt, zit wel in een omgeving waarin snel gevraagd kan worden, waardoor het zware delict op de loer ligt. Door zo’n jongere te behandelen, samen met het systeem, en daarmee ook samen te

kijken welk netwerk in zijn omgeving helpend kan zijn, voorkom je misschien erger.” Laura en Walter, Kairos Jeugd

Huidige aanbod en behandelmethodes

Het aanbod van Kairos Jeugd is in grote lijnen gelijk aan dat van Kairos, maar waar nodig aangepast aan jongeren. In [bijlage 2](#) is de menukaart te vinden voor het behandelaanbod. Professionals maken gebruik van bewezen methodieken zoals ART, schematherapie en traumabehandeling (bijv. EMDR), gecombineerd met vaktherapie zoals PMT en dramatherapie. Meer informatie over deze afzonderlijke methoden is te vinden in [bijlage 4](#).

Wat maakt de aanpak typisch Kairos Jeugd?

- **Holistisch behandelen:** Het combineren van gesprekstherapie en vaktherapie om denken, voelen en ervaren in balans te brengen.
- **Systemisch werken:** Het betrekken en behandelen van gezinnen en netwerken rondom de jongere om duurzame verandering te realiseren.
- **Maatwerktrajecten:** “Zo kort als kan, zo lang als nodig” – de behandeling wordt afgestemd op de behoeften van de jongere en de belangrijke personen om hen heen.
- **Praktische focus:** Inzichten die worden opgedaan tijdens de behandelingen worden zoveel mogelijk toegespitst op het dagelijks leven van de jongere, zodat deze direct toepasbaar zijn.

“Ieder mens, en zeker onze doelgroep, heeft baat bij zichzelf beter leren kennen door meer met het lichaam te gaan werken. Want je bent er niet door alleen maar over dingen te praten, het ervaren en voelen in het lijf is minimaal zo belangrijk.”

Daan, PMT’er

Een goed voorbeeld van hoe Kairos Jeugd werkt, is de netwerk intake. Vanuit de visie van waar het contact maken met de jongeren en de personen om hen heen centraal staat, is dit een intakevorm die dit al bij start ondersteunt. De professionals bij Kairos Jeugd merkten dat jongeren de reguliere intake als ‘verhoor’ konden ervaren en dat de focus voornamelijk kwam te liggen op de problemen en/of grensoverschrijdend gedrag en minder op de sterke kanten en talenten die deze jongeren ook hebben, wat niet helpend was voor de openheid en het commitment van de jongere. Voor een voorbeeld van een netwerk intake zoals die wordt gebruikt binnen Kairos Jeugd, zie [bijlage 3](#). Voor meer informatie over de methodiek, zie de informatie op de [website van het UMC Utrecht](#), waar deze is ontwikkeld.

Over de jongeren

Introductie van de jongeren

De jongeren die bij Kairos Jeugd worden behandeld, hebben ieder hun eigen unieke verhaal. Ondanks hun uitdagingen zijn het verhalen van veerkracht en groei. Veel van deze jongeren hebben te maken gehad met een ingewikkelde start in het leven, maar vonden o.a. door de

behandeling bij Kairos Jeugd handvatten om opnieuw richting te kunnen geven aan hun toekomst.

Krachtige momenten: Wat heeft hen geholpen?

De reis van herstel en ontwikkeling is voor elke jongere anders. Voor sommigen waren het deze momenten en factoren die een verschil maakten:

- **Dramatherapie:** Het verwerken van emoties en ervaringen via creatieve expressie. Eén jongere benadrukt hoe belangrijk de flexibele aanpak binnen dramatherapie was. De therapeut hield rekening met grenzen en bood maatwerk.
- **PMT:** Het bewust ervaren van spanning en ontspanning in het lichaam tijdens situaties in het leven van een jongere, en het vanuit dat bewustzijn aanleren van nieuwe reacties.
- **Psychotherapie:** Het kunnen delen van gevoelens en gedachten in een veilige omgeving. Voor één jongere is de band met zijn behandelaar, Laura, van onschatbare waarde. Hij voelt zich veilig bij haar en kan zijn ervaringen en gedachten delen zonder angst voor oordeel.
- **EMDR:** Voor het verwerken van traumatische herinneringen heeft een jongere baat gehad bij EMDR. Hij geeft aan dat dit hem heeft geholpen om beter om te gaan met zijn verleden.
- **Schematherapie:** Eén jongere is recent gestart met verdiepende schematherapie, waarbij inzicht in emoties en gedragsmodi haar helpt om bewuster keuzes te maken en triggers te herkennen.
- **Inzichten over motivatie en lef:** Het ontdekken van hun eigen kracht om stappen te zetten, ondanks tegenslagen. Een jongere vertelde hoe de begeleiding hem hielp om stap voor stap stabiliteit te vinden in zijn dagelijks leven.
- **Opleiding, kennis en ervaring:** Het gevoel ergens goed in te zijn en daarmee toekomstperspectief op te bouwen. Voor één jongere betekent dit dat ze zich in haar vakgebied kan ontwikkelen en haar kennis kan delen op manieren die bij haar passen.
- **Tijd:** De ruimte krijgen om in hun eigen tempo te groeien. Dit werd door alle jongeren benadrukt als essentieel voor hun ontwikkeling.
- **Geloof:** Het ervaren van hoop en kracht vanuit spiritualiteit en religie.

“Wat weinig mensen zich realiseren, is dat deze jongeren kwetsbaar zijn. Ze staan er vaak al lang helemaal alleen voor. Ze missen ook meestal sociale vaardigheden, het besef van normen en waarden, goed/fout, kennis over gezond leven. Ze hebben het gewoon niet meegekregen in hun jeugd.” Elsa, dramatherapeut

Uitdagingen en successen

De weg naar herstel en persoonlijke groei is vaak niet zonder obstakels. Toch weten veel jongeren ondanks moeilijke omstandigheden grote stappen te zetten.

Uitdagingen

- In een diep dal zitten, waarin een uitweg naar beter onmogelijk lijkt.
- Opgroeien in een onveilige thuissituatie, zonder steun of stabiliteit.

Successen

- Het starten van een onderneming waarin hun eigen kennis en ervaring samenkomen.
- Het vinden van een passende opleiding, zoals Social Work of Mechanical Engineering, die aansluit bij hun talenten en ambities. Eén jongere gebruikt de studie om zich verder te specialiseren en kennis over te dragen, terwijl ze ook haar zorgachtergrond als kracht ziet.
- Het ontdekken van hun levensmissie en toegevoegde waarde voor anderen, vaak jongeren zoals zichzelf.
- Het inzetten van hun eigen ervaringen als ervaringsdeskundige binnen de jeugdbescherming.
- Het leren omgaan met boosheid en agressie. Door de behandeling van Kairos Jeugd en eigen inzet boeken jongeren veel vooruitgang in het herkennen van triggers, en het beheersen van hun reacties.

"Ik ben een makkelijke prater, maar dat gebruik(te) ik soms als schild om niet te hoeven voelen. Dramatherapie dwong me uit mijn comfortzone te stappen, en in contact te komen met mijn emoties. Spannend en ongemakkelijk. Maar het diende een doel. Het hielp me om op een andere manier te kijken naar wat ik voelde, zonder dat ik er meteen een label aan hoefde te geven." Pieter, jongere

Toekomstperspectieven en dromen

- De dromen van jongeren blijken tijdens en na behandeling door Kairos Jeugd, en het vertrouwen van hun netwerk en andere organisaties, soms groot, en meestal verrassend herkenbaar en menselijk. Ze laten zien dat, ondanks hun verleden, de behoefte aan veiligheid en stabiliteit universeel is.
- Een verschil maken: Jongeren willen anderen helpen met hun ervaringen, of dat nu binnen de zorg, in de wetenschap, of op een andere manier is.
- Praktische dromen: Een jongere noemde het combineren van technische vaardigheden met sociale vaardigheden, bijvoorbeeld als automonteur of in een andere veelzijdige rol.
- Betaald werk als katalysator: Het besef dat werk niet alleen een doel is, maar ook een bron van motivatie en groei.
- Een stabiel leven: Wensen zoals "huisje, boompje, beestje," een veilige plek om te wonen, en rust in het hoofd zijn universele verlangens. Voor een jongere betekent dit vooral verder bouwen aan stabiliteit, en groei en ontwikkeling voortzetten in studie en persoonlijke leven.

Verbeterpotentieel voor Kairos Jeugd

Hoewel de ervaringen met Kairos Jeugd overwegend positief zijn, werd er ook een verbeterpunt genoemd:

- Meer kennis van en ervaring met medicatiebegeleiding: er is behoefte aan meer psychiaters met specialistische kennis over medicatie.

"Ik heb een passie om te werken met jongeren vanaf 15 jaar. Die gasten hebben motivatie, en veel ballen nodig om te overleven in het criminele circuit. Dat zijn eigenschappen die je goed kunt inzetten voor een betere toekomst, als je de verandering aan wilt gaan." Pieter, jongere

Over de professionals binnen Kairos Jeugd

Achtergrond en rol van de professionals

Ik heb gesproken met vier professionals van Kairos Jeugd: een regiomanager, een klinisch psycholoog, een dramatherapeut en een PMT'er. Ondanks hun verschillende achtergronden en rollen binnen de organisatie delen ze dezelfde fundamentele mensvisie.

Deze visie is vaak geworteld in persoonlijke overtuigingen en versterkt door hun opleidingen en jarenlange ervaring in het werken met deze doelgroep. Het vormt de kern van hoe zij omgaan met de jongeren en hoe zij betekenis geven aan hun werk.

"Wie zijn wij om mensen af te rekenen op de keuzes die ze hebben gemaakt? Mensen zijn niet hun keuzes, en niet hun gedrag. Vaak zijn er andere redenen waarom mensen deze keuzes hebben gemaakt. Niemand wordt slecht geboren, mensen groeien door omstandigheden in hun leven, scheef. En dat kan ons allemaal gebeuren. En iedereen, zeker jongeren, verdient nieuwe kansen." Elsa, dramatherapeut

Motivatie

Wat deze professionals daarnaast bindt, is hun nieuwsgierigheid naar het 'waarom' achter (extreem) gedrag en hun passie voor de forensische doelgroep. Ze voelen zich op hun plek in een omgeving vol actie en dynamiek, waarin geen dag hetzelfde is.

"Deze jongeren willen bijna altijd huisje boompje beestje in de toekomst. Veiligheid, rust in het hoofd. Ze hebben daarvoor een ideaalbeeld in hun hoofd. Hun situatie voordat ze bij ons komen, is ontstaan uit hun eigen onveilige jeugd, en niet weten hoe ze zelf veilig moeten zijn." Elsa, dramatherapeut

Naast hun werk met jongeren investeren ze ook regelmatig in het verbeteren van de zorg voor hun doelgroep:

- **Kennisdeling:** Twee professionals geven of gaven, naast hun werk als behandelaar bij Kairos Jeugd, ook les op opleidingen. Eén professionals verzorgt therapie op scholen in het primair onderwijs. Eén professional deed onderzoek en publiceerde over haar vakgebied. En de meeste professionals in het team verzorgen werkbezoeken en presentaties bij andere organisaties, en doen op aanvraag aan deskundigheidsbevordering.
- **Innovatie:** Ze kijken doorlopend naar wat beter kan in hun aanpak om jongeren beter te begrijpen en te ondersteunen, zoals hun intakeproces met de netwerk intake.

Hoe maken zij het verschil?

De professionals van Kairos Jeugd maken het verschil door verbinding centraal te stellen. Hun aanpak is gebouwd op wederzijds vertrouwen, respect en gelijkwaardigheid.

Sleutels tot succes

- **Geduld en doorzetten:** Jongeren krijgen meerdere kansen; een gemiste afspraak of impulsief gedrag leiden niet tot uitsluiting.
- **Veiligheid en humor:** Een veilige omgeving, gecombineerd met humor en zelfspot, helpt jongeren om zich open te stellen.
- **Kwetsbaarheid:** Ook als professional durven zij zichzelf te laten zien, wat zorgt voor écht contact.
- **Systemische aanpak:** Het betrekken van ouders, partners en vrienden vergroot de kans op blijvende verandering.

“In de loop van de tijd heb ik een goede band opgebouwd met Laura. Ik voel me op mijn gemak bij haar, iets wat ik zelden bij anderen ervaar. Ik voel me veilig in de gesprekken en realiseer me hoe belangrijk het is dat een behandelaar dit gevoel van veiligheid weet te creëren.” Zino, jongere

Zelfs in de kleine dingen, zoals het aanspreken van jongeren bij hun voornaam in plaats van “cliënten” of “patiënten,” laten de professionals zien hoe belangrijk gelijkwaardigheid en het zo laag mogelijk maken van de drempel om behandeling te aanvaarden, voor hen zijn.

Samenwerking en uitdagingen in het werk

Kairos Jeugd werkt vanuit het principe dat samenwerking essentieel is. Of het nu gaat om het behalen van doelen met de jongere, het afstemmen binnen het team, of het samenwerken met verwijzers en andere organisaties: verbinding, echt contact, staat voorop.

Samenwerken met jongeren

Motivatie is een belangrijke factor. Die motivatie hoeft niet groots te zijn – een kleine aanleiding is vaak al genoeg om mee te beginnen. Om de samenwerking veilig te houden, zijn er duidelijke afspraken over o.a. middelengebruik tijdens de behandeling, en het benoemen van de verschillende spanningsniveaus met de ‘stoplichten’-methodiek.

Een multidisciplinair team

Kairos Jeugd gelooft in de kracht van een hecht, stabiel team, en daarom wordt er veel aandacht besteed aan de samenwerking en verbinding tussen de teamleden:

- **Teamcultuur:** De gedeelde mensvisie, teambuilding, intervisie, regelmatig multidisciplinair overleg en passende scholing zorgen voor een stabiele basis.
- **Afstemming:** Tijdens de intake wordt al gekeken welke behandelmethode het beste aansluit bij de hulpvraag van de jongere. Dit kan variëren van vaktherapie zoals PMT of dramatherapie tot gesprekstherapie, of een combinatie daarvan.

Kairos gelooft in een holistische aanpak waarin mentale en ervaringsgerichte behandeling elkaar versterken. Voor een jongere die bijvoorbeeld vooral ‘in zijn hoofd leeft,’ kan ervaringsgerichte therapie helpen om beter contact te maken met zijn gevoel.

Samenwerken met externe organisaties

Kairos Jeugd onderhoudt korte lijnen met verwijzers zoals jeugdreclasseerders, en (ambulante) zorgaanbieders. Ze werken waar mogelijk ook samen met organisaties met aanvullende expertise, zoals verslavingszorg en hoogspecialistische zorg voor ASS. Deze samenwerkingen zijn essentieel omdat forensische zorg vaak slechts een (klein) deel is van het totale behandeltraject.

“Eén van onze successen is een man die bij ons werd aangemeld omdat hij door andere hulpverleners als ‘onhandelbaar’ werd beschouwd vanwege agressief gedrag. Bij ons hebben we vanaf het begin de nadruk gelegd op het opbouwen van een echte relatie met hem. We wilden begrijpen waar zijn agressie vandaan kwam, en dat bracht veel naar boven. Het resultaat? Hij is nooit agressief geweest in onze begeleiding, en het traject heeft hem geholpen om meer stabiliteit in zijn leven te krijgen.” **Lindy, Vloww**

Praktijkvoorbeeld van integrale samenwerking:

Een ambulant begeleider en/of jeugdreclasseerder is bij voorkeur aanwezig tijdens behandelingen, zodat nieuwe inzichten en oefeningen direct kunnen worden toegepast in de dagelijkse praktijk van de jongere. Dit versterkt niet alleen het effect van de behandeling, maar zorgt ook voor continuïteit.

“Kairos Jeugd geeft inzichten tijdens de behandeling, en wij kunnen die inzichten vervolgens samen met onze kandidaten concreet maken in hun dagelijks leven. Resultaat: jongeren ervaren meer rust en meer vertrouwen in zichzelf en hun toekomst. En in de praktijk kan dat om iets kleins gaan, zoals beter leren omgaan met geld, of iets groots, zoals het vinden van werk dat echt bij hen past.” **Lindy, Vloww**

Ruimte voor verbetering

Hoewel samenwerking de kern vormt van Kairos Jeugd, schuurt de samenwerking soms, en zien de professionals ook ruimte voor groei. De belangrijkste punten:

- **Afstemming van verwachtingen:** Soms leidt onduidelijkheid over beschikbaarheid, bereikbaarheid, en verwachtingen over resultaten tot misverstanden. Als dit aan de orde is, wordt dit altijd besproken in persoonlijk contact.
- **Samenwerking met verwijzers:** Er is behoefte aan intensievere samenwerking met meer verwijzers, zoals wijkteams, en andere zorgaanbieders die deze doelgroep in beeld heeft, om jongeren eerder aangemeld te krijgen.

Over de samenwerkingspartners

Verhalen en ervaringen van samenwerkingspartners

Ik heb gesproken met samenwerkingspartners bij Vloww, Pro Persona Jeugd, Iriszorg, en de jeugdreclassering van de William Schrikker Groep (WSG). Al deze geïnterviewden zijn zelf nauw betrokken geweest bij de behandeling van één of meerdere jongeren door Kairos Jeugd.

Wat werkt goed?

- **Korte lijnen:** Medewerkers van Kairos Jeugd zijn goed bereikbaar en denken proactief mee.
- **Prettige samenwerking:** Partners benadrukken de focus op verbinding, vertrouwen en echt contact, essentiële waarden die ze delen met Kairos Jeugd.
- **Toegevoegde waarde:** Kairos Jeugd biedt expertise en een veilige setting die vaak ontbreekt bij andere zorgaanbieders, vooral bij het omgaan met externaliserend gedrag.
- **Korte wachttijden:** In vergelijking met andere aanbieders kunnen jongeren sneller worden geholpen. Diagnostiektrajecten worden relatief snel uitgevoerd.

Uitdagingen en kansen

- **Onbekendheid:** Niet alle samenwerkingspartners zijn goed op de hoogte van het aanbod, de preventieve mogelijkheden, en de leeftijdsgroep (vanaf 14 jaar) die Kairos Jeugd behandelt.
- **Toekomstwensen vanuit de samenwerkingspartners:**
 - Meer samenwerking met hoogspecialistische zorg.
 - Meer fysieke aanwezigheid in regio's waar de forensische doelgroep toeneemt en de vraag groeit, zoals de Achterhoek.
 - Deskundigheidsbevordering voor verwijzers om signalen eerder te herkennen.
 - Het outreachend werken, waarbij behandeling plaatsvindt in de leefomgeving van de jongere, zoals dat nu al incidenteel gebeurt, verder uitbreiden.

“Als ik zie hoe een jongere een rap maakt over wat hij heeft meegemaakt, en die rap doet voor ouders en behandelaren, en dan trotse ouders zie, en iedereen onder de indruk is van wat een jongere neerzet, dan weet ik extra waarom ik dit werk doe. We investeren (dus) veel in talentontwikkeling. We zien dat jongeren vaak minder de verslaving nodig hebben, als ze mogen doen waar ze goed in zijn.”

Nicolle, Iriszorg

Over de gemeentes en verwijzers

Rol van gemeentes en verwijzers in het proces

Verwijzers, zoals huisartsen en jeugdreclasseerders, en zeker ook wijkteams van gemeenten, spelen een belangrijke rol in het tijdig aanmelden van jongeren bij Kairos Jeugd. De ervaring is op dit moment helaas nog dat nog niet alle jongeren op tijd in beeld komen.

Huidige uitdagingen

- **Imago:** Kairos Jeugd wordt soms gezien als een organisatie waar alleen naar verwezen kan worden voor “de zwaarste gevallen”, en alleen binnen een gedwongen kader.
- **Gebrek aan kennis:** Verwijzers weten niet altijd genoeg over het aanbod, zoals ook de behandeling bij seksueel grensoverschrijdend gedrag en huiselijk geweld.
- **Late aanmeldingen:** Jongeren worden vaak pas aangemeld nadat er al een strafbaar feit is gepleegd, of het gedrag al fors geëscaleerd is.
- **Kennisverlies:** Door personeelsverloop bij verwijzende partijen, en gebrek aan overdracht, raakt informatie over Kairos Jeugd vaak op de achtergrond.

Wensen voor de toekomst

- **Ruimere bekendheid:** Kairos Jeugd wil bij alle verwijzers die betrokken zijn bij jongeren die vallen in de forensische doelgroep bekend staan als de specialist in forensische zorg in Gelderland, juist vóórdat escalatie plaatsvindt.
- **Preventieve samenwerking:** Samen met betrokken partijen, en het gezin, zo vroeg mogelijk interveniëren om delicten en recidive te voorkomen.

De impact van de zorgaanbieder

Positieve veranderingen in de levens van jongeren

Kairos Jeugd heeft de expertise en ervaring om een tastbaar verschil in de levens van jongeren en hun omgeving te maken;

Voor jongeren

- **Grote veranderingen:** Jongeren herpakken hun leven, realiseren dromen en vinden stabiliteit, zoals bij Pieter, die zijn ambities waarmaakt.
- **Kleine successen:** Zoals een betere omgang met geld, afname van verslavingen, afspraken nakomen, en het weer oppakken van een opleiding.

"In de zorg ligt de focus vaak op eerst de gedragsverandering, voordat naar werk of opleiding gekeken wordt. Ik geloof dat je juist via werk en opleiding, gedrag en motivatie kunt beïnvloeden." Pieter, jongere

Voor de samenleving

- **Voorkomen van escalatie:** Jongeren leren beter omgaan met agressie en impulsiviteit, wat recidive vermindert en de veiligheid vergroot.
- **Sterkere netwerken:** Systemisch werken versterkt gezinnen en sociale verbanden, wat leidt tot meer begrip en ondersteuning.
- **Preventieve focus:** Door tijdige interventies wordt maatschappelijke schade en kostbare zorg op lange termijn voorkomen.

Vooruitgang binnen de organisatie

Sinds de start in 2023 ontwikkelt Kairos Jeugd zich steeds meer tot een flexibele, maatwerkgerichte organisatie met een groeiende impact voor en rondom jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag.

Belangrijke stappen

- **Vroegtijdige hulp:** Behandeling is nu mogelijk vanaf 14 jaar, en consultatie vanaf 12 jaar, waardoor Kairos Jeugd eerder kan worden ingeschakeld.
- **Flexibele aanpak:** Jongeren worden niet uitgesloten op basis van strikte criteria, en krijgen maatwerkbehandeling.
- **Regionale overeenkomsten:** Contracten met regio's Rijk van Nijmegen en Centraal Gelderland maken behandeling beter toegankelijk.
- **Toegankelijke communicatie:** De vernieuwde website, ontwikkeld met input van jongeren, verlaagt de drempel voor aanmeldingen. De eerste maand na publicatie van de nieuwe website zijn de aanmeldingen zichtbaar toegenomen. Verwijzers kunnen via een online formulier op de vernieuwde website consultatie aanvragen de toegankelijkheid voor verwijzers bij Kairos Jeugd en jongeren aanmelden. Voor vragen is laagdrempelig telefonisch contact met de locaties mogelijk, dat maakt de kans groter dat verwijzers ook daadwerkelijk overgaan tot het aanmelden van een jongere.

Mogelijke uitdagingen voor de aankomende tijd

- **Vergroten actieradius:** Niet alle regio's in Gelderland kunnen op dit moment nog fysiek worden bediend.
- **Verbeteren zichtbaarheid:** Er is meer communicatie en samenwerking nodig met scholen, wijkteams betrokken bij de doelgroep, huisartsen en andere verwijzers om de zichtbaarheid, en bekendheid van het aanbod te verbeteren.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De samenwerking tussen Kairos Jeugd, samenwerkingspartners, verwijzers en jongeren zelf laat zien dat een mensgerichte en oordeelvrije aanpak leidt tot positieve veranderingen, zowel voor individuele jongeren als voor de bredere gemeenschap. Uit de gesprekken met professionals, samenwerkingspartners en jongeren blijkt dat Kairos Jeugd zich onderscheidt door:

- **Holistische en systemische werkwijze:** Het betrekken van netwerken rondom jongeren en het combineren van gespreks- en ervaringsgerichte behandelingen.
- **Oordeelvrije houding:** Jongeren worden gezien als mensen met potentie en een uniek, eigen verhaal, in plaats van 'gevallen' of 'risico's'.
- **Toegankelijke en flexibele trajecten:** Korte wachttijden en maatwerk zorgen voor inclusiviteit en vertrouwen.

- **Succesvolle samenwerking:** Korte lijnen, goede bereikbaarheid en duidelijke communicatie maken Kairos Jeugd een gewaardeerde partner.

Tegelijkertijd zijn er uitdagingen die vragen om een verdere verdieping in samenwerking, zichtbaarheid en innovatie:

- **Onbekendheid bij verwijzers:** Niet alle verwijzers en gemeentes kennen het volledige aanbod, vooral preventieve mogelijkheden en een deel van het aanbod blijven nog onderbelicht.
- **Complexiteit in het zorglandschap:** Concurrentie en financieringsstructuren maken intensievere samenwerkingen met andere zorgaanbieders soms lastig.
- **Specifieke behoeften van jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag:** Jongeren hebben baat bij meer outreachende interventies.

Aanbevelingen

Op basis van de analyse volgen onderstaande aanbevelingen/mogelijkheden om de impact en toegankelijkheid van Kairos Jeugd verder te vergroten.

1. Versterken van de samenwerking

- **Gerichte samenwerking met verwijzers:** Organiseer casuïstiekbesprekingen, of participeer in bestaande besprekingen en structurele overleggen met partners zoals jeugdreclassering, wijkteams die betrokken zijn bij deze doelgroep, en hoogspecialistische zorg.
- **Trainingen voor verwijzers:** Bied trainingen aan, gericht op het herkennen van forensische signalen en het vroegtijdig doorverwijzen van jongeren.
- **Systemisch werken uitbreiden:** Betrek netwerken, zoals vrienden en scholen, intensiever in het behandelproces om veranderingen te verduurzamen.

2. Vergroten van bekendheid en toegankelijkheid

- **Specifieke voorlichting:** Ontwikkel gerichte voorlichtingssessies en workshops voor verwijzers en gemeentes met nadruk op het unieke forensische aanbod.
- **Directe communicatie naar jongeren:** Gebruik kanalen zoals scholen, sociale media en jeugdorganisaties om jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag en hun netwerken beter te bereiken.
- **Uitbreiding outreachend werken:** Bied vaker behandelingen aan in de leefomgeving van jongeren, om drempels te verlagen.

3. Innovatie in methodieken en tools

- **Digitale ondersteuning:** Ontwikkel of onderzoek apps of digitale tools waarmee jongeren zelfstandig kunnen werken aan emotieregulatie en zelfreflectie.
- **Virtual Reality (VR):** Breid VR-toepassingen uit om jongeren risicosituaties te laten oefenen in een gecontroleerde omgeving.
- **Evidence based aanpak:** Blijf de werkmethoden die toegepast worden binnen Kairos Jeugd onderbouwen met resultaten en deel deze met stakeholders en verwijzers.

4. Gerichte programma's voor jonge doelgroepen

- **Preventieve focus:** Ontwikkel trajecten voor jongeren onder de 14 jaar die gedrag laten zien dat kenmerkend is voor de forensische doelgroep, om vroegtijdig in te grijpen en grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.
- **Gezinsbehandeling:** Bied, in samenwerking met gespecialiseerde ketenpartners op het gebied van o.a. MDFT, en MST, intensieve gezinsinterventies, om dynamieken binnen gezinnen te verbeteren en escalatie te voorkomen.

5. Uitbreiden van zichtbaarheid en impact

- **Positie als expert versterken:** Deel succesverhalen en praktijkervaringen via publicaties, conferenties en online kanalen gericht op mensen betrokken bij de forensische doelgroep.
- **Bekendheid vergroten bij gemeentes:** Informeer beleidsmakers en contractmanagers over de unieke rol en bewezen resultaten van Kairos Jeugd voor de forensische doelgroep.
- **Regionale dekking uitbreiden:** Verken mogelijkheden voor aanwezigheid in regio's zoals de Achterhoek, waar de vraag naar forensische jeugdzorg groeit en passend aanbod ontbreekt of niet toereikend is.

Bijlagen

Bijlage 1a: Interview met Pieter (jongere)

Vier jaar geleden zag het leven van Pieter er compleet anders uit. Nu, op zijn twintigste, staat hij op het punt om te verhuizen van het centrum van Nijmegen, naar een woonunit bij een boerderij in het buitengebied.

Dit klinkt fantastisch, en dat is het ook, maar de weg er naartoe was allesbehalve eenvoudig. Pieter groeide op in een ingewikkeld gezin met veel onveiligheid. Pas recentelijk is het contact met zijn vader en oudere broer voorzichtig aan het herstellen, zijn moeder spreekt en ziet hij niet.

Hij noemt zichzelf een labrador, supersociaal en vriendelijk. De hele dag door heeft hij contact met klanten van zijn bedrijf, en met jongeren die hij begeleidt vanuit zijn rol als ervaringsdeskundige bij de jeugdbescherming.

"Ik heb een klein netwerk als het om mensen gaat die echt dicht bij me staan, maar het is voldoende voor mij," zegt hij. Hij vindt steun in zijn kerkgemeenschap. Zijn geloof biedt hem kracht en hoop; iets wat zijn leven een positieve wending heeft gegeven sinds hij op twaalfjarige leeftijd voor het eerst een kerk binnenstapte.

Van zwart-wit denken naar voelen

Drie jaar geleden bereikte Pieter een dieptepunt toen hij werd opgenomen in een GGZ-kliniek. Hij dissocieerde veel, verstijfde in moeilijke situaties en zag de wereld vooral zwart-wit. De cognitieve gedragstherapie vanuit een traumabebakening die hij in de kliniek ontving, hielp hem zijn copingmechanismen te begrijpen en gaf hem een goede basis. Maar het echte verschil kwam pas toen hij via de kliniek bij Kairos Jeugd, en vaktherapeut Elsa terecht kwam. Daar maakte hij de stap van praten naar voelen. "Ik ben een makkelijke prater, maar dat gebruik(te) ik soms als schild om niet te hoeven voelen," legt hij uit. De dramatherapie bij Elsa, en Elsa zelf, dwongen hem uit zijn comfortzone te stappen, en in contact te komen met zijn emoties. Spannend en ongemakkelijk.

Hij moest wennen aan de werkvormen van Elsa. Ze werkt onder andere met kaarten, wat Pieter in eerste instantie "zweverig" vond. "Ik ben totaal niet spiritueel aangelegd, dus dat voelde een beetje vreemd. Maar het diende een doel. Het hielp me om op een andere manier te kijken naar wat ik voelde, zonder dat ik er meteen een label aan hoefde te geven." Nu kijkt hij met dankbaarheid terug op zijn tijd met Elsa. "Ze is meer dan een vaktherapeut; ze durft buiten de lijntjes te kleuren en doet wat op dat moment nodig is. Ze is een vrouw die je niet meer vergeet."

Een missie geboren in de praktijk

Pieter studeerde eerder pedagogiek op mbo-niveau, en studeert nu Social Work. Hij ontdekte tijdens zijn eerste opleiding zijn passie voor werken met jongeren vanaf 15 jaar, vooral met een delinquente achtergrond. "Die gasten hebben motivatie, en veel ballen nodig om te overleven in het criminele circuit. Dat zijn eigenschappen die je goed kunt inzetten voor een betere toekomst, als je de verandering aan wilt gaan." Inmiddels begeleidt hij jongeren bij de jeugdbescherming vanuit een 'maatjes'-constructie. Zijn eigen ervaringen en achtergrond maken hem tot een goed rolmodel. "Ik wil die jongeren laten zien dat er een andere weg is. Niet door proberen gedrag te veranderen en daarna pas te kijken naar opleiding of werk, maar juist andersom: eerst aan het werk, en daarmee gedragsverandering in gang zetten."

Vanaf jongs af aan is Pieter bezig met autotechniek, en nu heeft hij die hobby omgezet naar een zijn eigen bedrijf, waarin hij fietsen, scooters en auto's repareert. Hij ziet een niche in zijn vakmanschap in de autotechniek, en zijn opleidingen in de hoek van maatschappelijk werk: hij wil en kan jongeren begeleiden naar vakopleidingen en cursussen zoals lassen, en hen verbinden met werkgevers die openstaan voor hun achtergrond. Tegelijkertijd gaat hij zelf met ze aan de slag om ze de goede sociale competenties bij te brengen. "In de zorg ligt de focus vaak op eerst de gedragsverandering, voordat naar werk of opleiding gekeken wordt. Ik geloof dat je juist via werk, gedrag en motivatie kunt beïnvloeden."

Een nieuwe start op de boerderij

Aankomend weekend verhuist Pieter van het drukke centrum van Nijmegen naar een rustige boerderij in het buitengebied. "Er zijn zeven honden, dus ik ben blij dat ik een dierenvriend ben," lacht hij. Deze verhuizing markeert niet alleen een nieuwe start qua woonplek, maar ook een nieuwe fase in zijn leven. Hij voelt zich klaar om zijn visie verder uit te bouwen: jongeren begeleiden die geen zin hebben in een langdurig onderwijsproces, maar wel willen leren door te doen. Hij ziet zichzelf als mentor en intermediair die hen helpt bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden en hen de weg wijst naar de arbeidsmarkt. Coach en arbeidsbemiddelaar. Een gouden combinatie, een brug voor jongeren die precies dat nodig hebben.

Een reis met vertrouwen

Als je Pieter vier jaar geleden had verteld dat hij vandaag hier zou staan, zou hij je uitgelachen hebben. "Het leek toen zo ver weg, zo onmogelijk. Maar door steun van God, door te doen en te blijven vertrouwen, ben ik er gekomen." Zijn verhaal is een getuigenis van veerkracht en geloof, en een voorbeeld voor anderen dat er altijd een weg naar voren is, zelfs als die weg soms met vallen en opstaan gepaard gaat.

Bijlage 1b: Interview met Zino (jongere)

Zino geeft aan dat het momenteel goed met hem gaat. Zijn dagen zijn erg verschillend. Vaak gaat hij mee met zijn vader als die aan het werk is, waarbij hij hem ondersteunt. Hoewel hij doorgaans last heeft van een slecht slaapritme, heeft hij daar inmiddels mee leren omgaan.

Hij vertelt hoe hij bij Kairos Jeugd terecht is gekomen: Na een gevangenisstraf werd voorwaardelijke invrijheidstelling mogelijk gemaakt, mits hij akkoord ging met bepaalde voorwaarden, waaronder een behandeling bij Kairos Jeugd. Zo ontmoette hij Laura, die zijn contactpersoon werd.

In eerste instantie had hij geen duidelijke hulpvraag. "Ik deed mee om niet mijn voorwaardelijke straf uit te hoeven zitten," zegt hij eerlijk. Toch stond hij open voor behandeling waar dat nodig was, al wist hij niet precies wat hij nodig had. In de loop van de tijd heeft hij een goede band opgebouwd met Laura. Hij voelt zich op zijn gemak bij haar, iets wat hij zelden bij anderen ervaart. Samen hebben ze EMDR ingezet om herinneringen te verwerken. "Ik denk dat het wel heeft geholpen," vertelt hij. Hij waardeert vooral dat hij alles met haar kan delen zonder het gevoel te hebben beoordeeld te worden.

Terugkijkend op zijn leven vóór Kairos Jeugd, blijft hij terughoudend over details. Hij geeft aan een getroebleerd leven te hebben gehad en wil daar niet te diep op ingaan. Wat hij wél wil benadrukken, is het verschil dat Laura's aanpak voor hem heeft gemaakt. Hij voelt zich veilig in de gesprekken en merkt op hoe belangrijk het is dat een behandelaar dit gevoel van veiligheid weet te creëren.

Wat betreft zijn toekomst heeft hij nog geen duidelijk idee. Voor nu lijkt hij zich vooral te richten op het vinden van stabiliteit en het voortzetten van de positieve stappen die hij tot nu toe heeft gezet.

Bijlage 1c: Interview met Keisha (jongere)

Achtergrond en studie

Keisha is een ambitieuze derdejaars student Mechanical Engineering met een duidelijke focus op research & development, specifiek in aerodynamica. Ze loopt momenteel stage in dit vakgebied en ziet dit als een waardevolle kans om zich verder te specialiseren.

Keisha heeft een sterke drang om kennis over te dragen. Hoewel ze zichzelf niet ziet als docent voor de klas, staat ze open voor andere manieren om haar expertise te delen. "Lesgeven is niet per se mijn ding, maar ik wil wel mijn kennis delen. Er zijn zoveel andere manieren om mensen iets te leren."

Ervaring in de zorg

Keisha heeft een brede achtergrond in de zorg. Vanaf haar zestiende volgde ze een MBO-opleiding in de zorg en werkte ze op groepen bij Siza en later Pluryn, gericht op cliënten met een licht verstandelijke beperking (LVB) en autisme (ASS). Ze specialiseerde zich in de omgang met zorgmijders en manipulatieve cliënten. Haar eigen ervaring als groepsbewoner gaf haar een unieke kijk op de zorg. "Ik weet hoe het is om in een groep te wonen. Daardoor kon ik cliënten beter begrijpen en neutraal blijven."

Ze werkte vanuit een basis van gelijkwaardigheid, waarbij ze respect had voor zowel de mening van de cliënt als haar eigen grenzen. "Niet iedereen hoeft me aardig te vinden, en dat is oké. Het gaat erom dat ik eerlijk en respectvol ben."

Persoonlijke achtergrond

Keisha's jeugd was complex. Haar vader verdween uit haar leven doordat hij een gevangenisstraf moest uitzitten in zijn thuisland, de VS. Haar moeder vertoonde borderline trekken, met een onstabiele thuissituatie als gevolg. "Ik heb zoveel verschillende 'stiefvaders' gehad. Naarmate ik ouder werd kon ik daar steeds minder goed mee omgaan, en dus escaleerde het."

Op haar vijftiende zocht ze hulp bij de huisarts, ze zag zelf geen uitweg meer. Door verkeerde voorlichting van de huisarts bleef de juiste hulp lang uit. "Ik kreeg te horen dat mijn moeder de zorg moest betalen, maar zij was juist een groot deel van het probleem. Daardoor bleef ik te lang zelf doormodderen."

Op haar zeventiende ging ze weer terug naar de huisarts, en die gaf aan dat ze recht had op een wijkcoach, en de mogelijkheid om uit huis te gaan. Die mogelijkheid pakte ze aan, en ze ging wonen bij Pactum. "Bij Pactum voelde ik me stukken beter, ondanks de 24/7 begeleiding had ik voldoende vrijheid. Dat werkte goed voor mij."

Keisha voelde zich vanaf jongs af aan anders dan anderen. Het lukte haar bijvoorbeeld minder goed om zich te verbinden met anderen, en wilde snappen waarom dat was. Inmiddels weet ze dat door haar thuissituatie, en de genen die ze van haar ouders heeft geërfd, haar emotionele ontwikkeling fors achterbleef. In combinatie met goede hulp die te lang is uitgebleven, heeft dat veel schade aangericht.

Ervaringen met hulpverlening

Keisha's ervaringen met hulpverlening zijn wisselend. Max Ernst GGZ bood basiszorg die op zich prima was, maar voor verdieping moest ze naar Pro Persona. Daar voelde ze zich niet gehoord. "Ze dachten in hokjes en plakten me een autisme-label op, na één incident. Dat voelde niet kloppend. Ik heb daarom aangedrongen op een second opinion. Gelukkig bevestigde het Radboud UMC mijn gevoel."

Een jaar geleden dreigde haar situatie alsnog te escaleren, ze dreigde iemand iets aan te doen als de goede hulp uit zou blijven. Dat leidde tot een preventieve aanmelding bij Kairos Jeugd, vanwege verhoogd risico op agressie en mogelijke escalatie naar delictgedrag. "Ik heb aanleg voor agressie, en ik moet er hard voor werken om dat onder controle te houden. Maar ik heb er zelf, met hulp van Kairos Jeugd, voor gezorgd dat het nooit te ver is gegaan."

Behandeling bij Kairos Jeugd

De kennismaking met Kairos Jeugd was voor Keisha positief. Twee medewerkers voerden een grondig onderzoek uit, waarbij haar persoonlijke verhaal centraal stond. "Er werd gekeken naar wie ik ben, niet naar mijn labels of symptomen. Dat voelde als erkenning."

Haar hulpvraag richtte zich op het omgaan met boosheid en gedrag. Ze begon met dramatherapie bij Elze, wat een goede en flexibele aanpak bood. "Elze hield rekening met mijn grenzen en behoefte om dingen te snappen. We werkten niet volgens een vast schema, maar keken steeds wat nodig was."

Keisha is, als vervolg op de dramatherapie, net gestart met verdiepende schematherapie bij Laura. "Ik wil alles begrijpen. Laura legt uit hoe emoties, schema's en modi werken voor mij, en dat helpt me enorm. Zodra ik klaar ben om dat in praktijk te brengen, kan ik weer oefenen met Elze. Dat is een goede insteek voor mij."

Impact van de behandeling

Keisha merkt al veel vooruitgang. "Ik ben me veel bewuster van mijn gedrag en triggers. Het kost minder energie om er goed mee om te gaan en dat brengt meer rust." De persoonlijke betrokkenheid binnen Kairos Jeugd waardeert ze enorm. "Ze kijken niet alleen naar mijn symptomen. Bij andere zorgverleners voelde ik me vaak niet serieus genomen. Hier wel."

Verbeterpotentieel voor Kairos Jeugd

Keisha ziet ruimte voor verbetering bij Kairos Jeugd op het gebied van medicatiebegeleiding door een psychiater. "Het zou fijn zijn als er meer dan één psychiater beschikbaar is, met veel kennis en ervaring van medicatie. De medicatie die ik nu heb, werkt niet voor mij, en daarom stop ik ermee."

Huidige situatie

Keisha voelt zich momenteel stabiel en goed. "Ik sta sterker in mijn schoenen. Ik weet dat ik nog een weg te gaan heb, maar ik ben op de goede weg."

Kairos Jeugd heeft bijgedragen aan haar groei, zowel in bewustzijn als in zelfregie. "Voor het eerst in lange tijd voel ik me serieus genomen en betrokken bij mijn eigen proces. Dat geeft me vertrouwen."

Toekomst

Keisha kijkt positief naar de toekomst. Ze wil zich blijven ontwikkelen in haar vakgebied en haar ervaringen gebruiken om anderen te helpen. "Ik heb veel meegemaakt, maar dat maakt me juist sterker. Die kracht wil ik inzetten, zowel in mijn studie als in mijn persoonlijke leven."

Met deze vooruitgang en groei ziet Keisha de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Bijlage 1d: interview met Laura, klinisch psycholoog en Walter, regiomanager (Kairos Jeugd)

Er zijn een aantal redenen waarom we in maart 2023 zijn gestart met Kairos Jeugd. We hebben jarenlang kennis en expertise opgebouwd binnen Kairos, voor mensen die delicten hebben gepleegd, of dreigen te plegen, de forensische doelgroep.

Tot de start van Kairos Jeugd, was onze inzet voor deze doelgroep gekaderd voor de leeftijd 18-100 jaar.

We zijn ons in de loop der tijd af gaan vragen of dit leeftijdskader terecht was, of dat het toegevoegde waarde zou hebben om ook al eerder te kijken en te behandelen.

Vragen die daarbij bij ons opkwamen: Mag je de leeftijd onder de 18 jaar überhaupt forensisch noemen en hebben we hier genoeg kennis van, expertise over, om ook jongere mensen goed te kunnen behandelen? En als we kunnen behandelen, als we er eerder bij zijn, wat voor impact heeft dat dan op een jongere, op de maatschappij?

Op dit moment zijn we 1,5 jaar bezig met Kairos Jeugd en we zien dat wat we voor ogen hadden, ook zo werkt. We zien de toegevoegde waarde van een jongere eerder in beeld krijgen en eerder kunnen behandelen. En we zien dat we de kennis en expertise die we al hadden, goed toepasbaar is voor de jongere doelgroep. Sterker nog, onze kennis en expertise wordt alleen maar groter.

Bijkomend voordeel: We plaatsten voorheen jonge mensen, in de jongvolwassen leeftijd (18-23 jaar), bij oudere volwassenen (45-50 jaar), met zwaardere problematiek. Dat wilden we niet (meer), dat was en is niet wijs. Met de komst van Kairos Jeugd hoefde dat ook niet meer.

De jongeren die nu bij ons worden aangemeld, komen meestal nog vanuit het gedwongen kader. Wat wij voor hen doen, is waardevol, maar we willen graag verbreden, we willen de aankomende tijd ook preventiever kijken en werken, jongeren eerder zien en behandelen, het liefst al voordat er sprake is van een (ernstig) delict.

Voorbeeld: Een jongere die nu nog geldezel is, en daarmee geen zwaar delict pleegt, zit wel in een omgeving waarin snel meer gevraagd kan worden, waardoor het zware delict op de loer ligt. Door zo'n jongere te behandelen, samen met het systeem, en daarmee ook samen te kijken welk netwerk in zijn omgeving helpend kan zijn, voorkom je misschien erger. Ben je dan preventief aan het werken? Daar zullen de meningen over verschillen. Maar voor ons maakt de definitie weinig uit, we willen zo min mogelijk in hokjes denken. We werken altijd vanuit contact, en geloven dat elke jongere, elk mens, maatwerk nodig heeft. Daar horen geen hokjes bij.

We denken daarom ook niet in termen van 'te zwaar, of te licht', of in vaste criteria waaraan een jongere moet voldoen om bij ons in behandeling te kunnen komen. Dat willen we ook niet. Daarmee zouden we jongeren uitsluiten die we misschien wel goed zouden kunnen helpen. We

kijken altijd per geval, per jongere, of we iets kunnen betekenen.

Dat is ook het voordeel van iets nieuws starten, in de pionier fase van de afgelopen tijd kan en mag je ook op die manier kijken. We hebben een concreet behandelaanbod, maar we hebben niet dichtgetimmerd, voor wie we dat aanbod in kunnen, en willen zetten. We voelen daarin ruimte en vrijheid om te doen wat goed is, om maatwerk te bieden.

In onze regio (Gelderland) is nog niet helemaal helder welke, en hoeveel jongeren we zouden kunnen helpen. Dus we gebruiken deze fase ook om te zien welke jongeren, met welke problematiek, bij ons terecht komen.

We weten wel dat we nu nog veel jongeren niet bereiken die wel in de shit zitten, en waarvan niemand weet hoe er nu mee om te gaan, te behandelen. We hopen dat die jongeren ons de aankomende tijd beter gaan vinden.

De grens tussen wat delictgedrag is, en wat 'alleen maar' grensoverschrijdend gedrag, is dun. Daarom is samenwerken met partijen zoals Pluryn, en andere aanbieders met expertise op dit gedrag, zo waardevol. We hopen, door steeds meer te kunnen samenwerken, te kunnen gaan voorkomen dat dit gedrag escaleert naar gedrag waardoor een jongere een delict pleegt. Het gaat dan bijvoorbeeld om jongens die agressie, seksueel grensoverschrijdend gedrag (zoals naaktfoto's maken van meisjes) laten zien, en/of bezig zijn met stalking, die een groter risico hebben om te gaan vervallen in delictgedrag.

Wij zouden ze in een eerder stadium samen met andere partijen kunnen begeleiden, om ervoor te zorgen dat het niet escaleert. Door mee te denken en samen bewust te kijken wat we kunnen doen, hopen we de jongere dat aan te kunnen bieden, wat nodig is. En als dat iets is wat wij niet bieden, zoals MST (Multisysteem Therapie) kan dat elders opgepakt worden. En we werken op dit moment alleen outreachend als dat echt nodig is.

We zien op dit moment vooral jongeren met agressie bij ons binnenkomen, maar de impact van jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen, is vaak groter. We zien het aantal jongeren in deze categorie in onze caseload, toenemen.

Onder ons behandelaanbod, zit een duidelijke mensvisie. We kijken altijd naar de jongere als mens, ongeacht wat hij/zij heeft gedaan, maar hebben ook oog voor de veiligheid van de jongere, het systeem en de maatschappij. We kijken en behandelen zo veel als mogelijk oordeelvrij.

"Want wie zijn wij om iets te vinden, een oordeel te hebben over wat een ander doet, over wat er is gebeurd?"

We gaan altijd uit van gelijkwaardigheid, respect, het centraal zetten van de jongere, en zijn netwerk, zijn systeem. Daar geloven we in, en we geloven en zien dat dát is wat werkt.

We geloven niet in heel langdurige trajecten, het blijft een forensische poli. Daarom nemen we soms afscheid van jongeren, zonder dat de behandeling helemaal 'af' is, met de boodschap dat ze het normale leven weer kunnen oppakken, en dat ze terug kunnen en mogen komen als ze daar aan toe zijn. We willen niet dat wij in de levensfase van de jongeren die we behandelen, waarin ze nog volop ontwikkelen, met onze behandeling te veel in hun identiteit gaan zitten. We gaan altijd uit van 'zo kort als kan, en zo lang als nodig'.

We hebben een aantal teams binnen Kairos: de poli, behandeling in detentie, FORFACT, en nu ook Jeugd.

FORFACT is een outreachend team om volwassenen (vanaf 18 jaar) thuis te behandelen. Het gaat vaak om mensen met verslaving, met heftige reacties, die het niet lukt om hun behandeling op de locatie van Kairos te volgen.

De poli behandelt mensen vanaf 23 jaar, met meer ingesleten patronen dan jongeren. We doen daar hetzelfde als wat we ook aanbieden binnen Kairos Jeugd. We trekken ook daar samen met cliënten op. We krijgen deze volwassenen binnen door een aanmelding vanuit verwijzers. Dit zijn meestal huisartsen, of de reclassering.

Kairos Jeugd komt voort uit ons werk in de poli. We hanteren een soortgelijk aanbod, met wat nuance verschillen, specifiek gericht op jongeren.

Op de website van de Pompestichting, waar Kairos en dus ook Kairos Jeugd bij hoort, gaat het vooral over psychiatrie, en TBS. Dat voelt zwaar. Op de Kairos website hebben we het daar niet over, terwijl we zeker wel behandelen vanuit psychiatrie. We merken dat door dit soort 'zware' termen en taal te gebruiken op onze website, we jongeren afschrikken. En we willen de drempel juist zo laag mogelijk houden. Jongeren hebben niets aan de labels die wij hulpverleners gebruiken. PTSS, ADHD, ASS, we kijken er allemaal naar, maar we zetten dit niet op onze website, een jongere heeft geen boodschap aan dit jargon. We gebruiken het vooral zelf om te kijken waar een jongere baat bij heeft. We hebben de teksten van onze website daarom pasgeleden helemaal herschreven, en daarin ook een jongere mee laten kijken die bij ons in behandeling is. De website is nu veel laagdrempeliger, en we zien het aantal aanmeldingen toenemen. Zo belangrijk is de taal, en de bejegening die je inzet.

We hebben een stevig, multidisciplinair team. En we vinden dat ook nodig om deze jongeren te bieden wat ze nodig hebben. Om dit team stevig te houden helpt scholing, en expertise natuurlijk, maar goed voor elkaar zorgen, een holding creëren voor elkaar, teambuilding, is minimaal zo belangrijk.

We hebben 1x per maand intervisie, maar voor Jeugd gebeurt dat eigenlijk vaak tussendoor, bijvoorbeeld tijdens het teamoverleg. En we zijn er altijd voor elkaar, wetend dat niet alleen het behandelen van jongeren, maar bijvoorbeeld ook een claimende ouder veel kan vergen.

Hoewel het de meest lastige doelgroep lijkt voor onze mensvisie, vinden wij dat we het niet op een andere manier kunnen doen.

Wat ons, naast de gedeelde mensvisie, ook bindt als team is de enorme nieuwsgierigheid naar het gedrag van mensen. Waarom doen ze wat ze doen, hoe kunnen we hen begrijpen, en vanuit daar ondersteunen? Wat beweegt deze jongeren, en hoe helpen we ze het best naar meer kwaliteit van leven, en meer veiligheid voor hen, en hun omgeving?

Om nog meer te kunnen doen, wat we willen doen, hebben we nog genoeg wensen.

Het zou ons bijvoorbeeld heel erg helpen als we minder administratie hoefden bij te houden. En als er bij de gemeentelijke afdelingen Zorginkoop meer mensen zouden werken die zorginhoudelijk kennis zouden hebben. Nu zitten daar meestal beleidsadviseurs, en die spreken echt een andere taal dan wij. We weten inmiddels hoe we die taalkloof wat kunnen dichten. Door echt in gesprek te gaan, ook hier weer het echte contact te leggen. Dat werkt veel beter dan het e-mailen van vragen, het sturen van steeds grotere documenten. Dat schept meer afstand, dan dat het helpt, zo hebben we ervaren.

Sinds kort hebben we een raamwerkovereenkomst voor Centraal Gelderland. Dat geeft ons de ruimte om jongeren te behandelen zoals wij zien dat nodig is. Voor ons een belangrijke stap.

Grote toegevoegde waarde, vooral op preventief vlak, is eerder, en beter gevonden kunnen worden door verwijzers. We denken daarbij vooral aan wijkteammedewerkers, maar ook aan huisartsen of scholen. We vermoeden dat bij hen een groot aantal jongeren in beeld zijn, waarvoor we iets kunnen betekenen, maar die ons nu nog niet bereiken.

Bijlage 1e: Interview met Elsa, dramatherapeut (Kairos Jeugd)

Ik werk alweer 5 jaar bij Kairos, daarvoor werkte ik ruim 20 jaar in twee tbs-klinieken, De Kijvelanden in Rotterdam en de Rooyse Wissel in Venray.

Ik heb tot voor kort het geven van behandelingen, gecombineerd met het doceren van dramatherapie aan de HAN (Hogeschool Arnhem en Nijmegen).

Ook heb ik de nodige onderzoeken gedaan, en daarover ook gepubliceerd.

Mijn specialisme is het integreren van schematherapie en dramatherapie, ik heb daar ook wel een naam in opgebouwd.

Toch heb ik recent besloten om me helemaal te focussen op mijn eerste liefde, het werken met cliënten. Daarom ben ik nu bijna fulltime dramatherapeut bij Kairos, en bij Kairos Jeugd.

Ik geef zowel groepstherapie als individuele therapie, vooral aan mensen met persoonlijkheidsproblemen. Ik ben groepsbehandelaar voor zedendelinquenten, en plegers van huiselijk geweld. Dit doe ik samen met andere therapeuten.

Vanaf de start van Kairos Jeugd in Nijmegen ben ik betrokken, destijds bij de opzet, en nu doe ik intakes en ben ik behandelaar.

Dramatherapie is één van de vaktherapieën die binnen Kairos Jeugd wordt aangeboden, naast bijvoorbeeld PMT. Leren door te doen, en door te ervaren, is het uitgangspunt van dramatherapie, in plaats van te leren door gesprekken te hebben, zoals bij CGT.

Tijdens een behandeling speel ik samen met de jongere situaties in zijn of haar dagelijks leven na, en we wisselen van rol om te ervaren hoe het voelt om 'de ander' in de situatie te zijn.

Door dit te doen trainen we om ander gedrag aan te leren door de jongere, maar we gaan wanneer nodig ook terug naar het verleden van jongeren. En kunnen daarin het einde veranderen, door te gebruiken wat er destijds nodig was geweest voor de jongere. Tijdens de behandeling probeer ik de jongere in de kracht te zetten, door zichzelf te geven wat vroeger in hun leven gemist werd. Ik gebruik hiervoor technieken vanuit psychodrama.

We kijken ook actiegericht naar de toekomst, door samen te spelen waar een jongere zichzelf ziet over een aantal jaar.

Tijdens een behandeling gebruik ik verschillende, praktische, middelen; ik teken heel veel, zoals tijdslijnen, en hoofden met denkwolkjes die bijvoorbeeld het verschil laten zien voor een jongere tussen zijn "doen, zeggen, en voelen". Ik gebruik ook poppetjes met verschillende emoties/gezichtsuitdrukkingen, in schematherapie noemen we dat 'modi'. Ik laat jongeren in gesprek gaan met hun verschillende modi, waarin ik als dramatherapeut regelmatig de rol van de milde, empathische stem pak. Jongeren zijn vaak keihard over en tegen zichzelf, en dan kan die milde, empathische stem situaties en modi verzachten.

En daar waar schematherapie vooral cognitief is, voeg ik met dramatherapie het 'doen en ervaren' toe aan het praten.

Dramatherapie is evidence based, en komt voort uit o.a. Gestalt therapie.

Omdat het over doen en ervaren gaat, heb ik binnen Kairos een ruimte die er fysiek anders uitziet dan een ruimte waar alleen gesprekstherapie plaatsvindt. Ik heb meer ruimte, meer kleur, meer spullen op tafels, het is meer het keukentafel idee. Dramatherapie is een vorm van ervaringsgericht werken, waarbij je je hele lichaam inzet en daarvoor heb je een grotere oppervlakte nodig, en middelen om mee te werken.

Ik ben mijn werk met deze doelgroep ooit begonnen met een stage in volwassenenpsychiatrie. Het ging daar om patiënten uit verschillende doelgroepen, heel divers. Na mijn opleiding werd ik gevraagd om dramatherapie te geven in tbs-kliniek in Rotterdam. Ik heb daar destijds ja op gezegd, maar toen wel vanuit een verkeerd motief, want vanuit sensatie.

Mijn vooroordelen over deze groep mensen werden snel ontkracht. Want deze mensen mogen dan extremer gedrag vertonen dan anderen, maar het gaat om dezelfde problematiek als binnen de gewone ggz.

Het thema 'over de schreef/over grenzen gaan' heeft altijd mijn aandacht gehad. De tbs-kliniek gaf me daarin een goede uitdaging, zo goed dat ik de 'gewone' ggz zelfs een beetje saai ben gaan vinden.

Het is altijd goed, nodig, en belangrijk om de mens achter het delict te zien. Er is altijd een verhaal als achtergrond. Door tijd en ruimte te geven aan die verhalen, begreep en begrijp ik beter hoe het zo ver heeft kunnen komen, en ik realiseer(de) me dat het net zo goed mij kon gebeuren, dat we niet veel van elkaar verschillen. Daarbij oordeel ik niet zo snel, dat heb ik van huis uit meegekregen.

Uiteindelijk ben ik na verloop van tijd geswitcht van Rotterdam, naar de tbs-kliniek in Venray omdat ik dichterbij huis wilde werken, en nu werk ik alweer jaren in Nijmegen.

Ik ben overgestapt van de tbs-kliniek naar Kairos, omdat het logge van het tbs-systeem me na 20 jaar begon op te breken. Vanwege de stroperigheid in de processen rondom deze mensen, voelde het alsof alles wat we met behandeling bereikten, teniet werd gedaan. Resultaten van behandeling waren klaar om getoetst te worden, en dan was het daarna soms nog heel lang wachten op verlof zodat de patiënt ook daadwerkelijk het om kon zetten in de praktijk. Dat was soms frustrerend.

Ik kreeg de kans om bij de poli te gaan werken, bij Kairos. De poli was en is voor mij de eredivisie van het forensisch werken, daar gebeurt de actie, daar is de shit actueel. Dat voelde als een goede, volgende stap en dat is ook gebleken.

Ik verwachtte veel meer, en sneller resultaat in de poli, en deels is dat zo. Maar ook in poli heb je lange adem nodig, en dat geldt nog meer voor volwassenen, waar patronen al dieper zijn ingesleten, dan bij jongeren.

Ik geloof enorm in het bestaansrecht van Kairos Jeugd; hoe eerder je erbij bent, hoe beter het is, hoe meer resultaat je kunt boeken. Het liefst zien we jongeren vanaf 14 jaar, nu behandelen we vanaf 16 jaar.

Ik merk dat jongeren het wel spannend vinden om hier op locatie in Nijmegen te komen, en dat snap ik, het is indrukwekkend om letterlijk uit te kijken op het terrein en de hekken en tralies van de tbs- kliniek van de Pompestichting. Aan de andere kant werkt het ook motiverend, een jongere 'wil daar niet terecht komen'. Onze locatie in Arnhem zit in een bedrijfspand zonder die prikkel, en daardoor voelt het hier in Nijmegen ook wat meer forensisch.

Het helpt in het contact met jongeren dat ik zoveel en zo lang ervaring heb in de tbs- kliniek, jongeren beseffen dat ik niet zo snel schrik, en wel tegen een stootje kan. Ik weet ook hoe het gaat in hun wereld, ik heb kennis van wat er speelt, en ik merk dat een jongere daardoor sneller eerlijker durft te zijn.

Maar uiteindelijk gaat het over de eerste indruk, of ik te vertrouwen ben. Gelijkwaardigheid, respect, mezelf zijn, transparantie, menselijk zijn, echt zijn in contact, is heel belangrijk voor deze jongeren, die hun hele leven ervaren hebben dat ze niemand kunnen vertrouwen.

Bij het hand geven, al tijdens de kennismaking, weet een jongere, en ik, of de klik er is, en het gebeurt ook mij weleens, dat het vertrouwen niet ontstaat.

Een bron van wantrouwen bij jongeren, is onze link met de Pompestichting. Die geeft jongeren vaak het idee dat we samenwerken met Justitie, en sommigen durven daardoor niet open zijn. Hun gedwongen kader helpt daar ook niet bij. Terwijl we als Kairos een neutrale partij zijn.

Jongeren die vanuit het vrijwillig kader binnenkomen, hebben meestal meer motivatie dan jongeren in gedwongen kader. Ik maak soms mee dat een jongere binnenkomt via het gedwongen kader, en daarna zelf door wil gaan in het vrijwillig kader, omdat hij ziet dat de behandelingen hem helpen om andere keuzes te maken.

We krijgen jongeren in het vrijwillig kader binnen via huisartsen, de reclassering, of het wijkteam. Vaak in samenwerking met Veilig Thuis. Hier in Nijmegen worden we goed door hen gevonden.

Ook Jeugdbeschermers vanuit de WSG weten ons te vinden. Ze vragen voor onze inzet via de gemeente, financiering aan.

Ik denk dat er nog genoeg mogelijkheden zijn om jongeren beter te bereiken, via verwijzers. Huisartsen zijn de verwijzers die het gezin het beste kennen, maar ik denk ook zeker aan scholen, en opleidingen. Maar die scholen en opleidingen bereiken we nog niet, daar liggen nog kansen. Begeleide woonvormen zou ook een goede bron zijn. Bij die jongeren is vaak sprake van multiproblematiek, waaronder verslaving, waardoor ze nu vaak bij Iriszorg terechtkomen.

Kairos Jeugd is anders dan andere aanbieders omdat we specifiek forensisch gericht zijn. We zijn goed met agressie, zeden, stalking. De 'linke' gebieden. We zien alle soorten jongeren, met als criterium dat ze over de schreef zijn gegaan, of dreigen te gaan.

Nadeel: we werken (nog) niet outreachend, jongeren moeten naar de poli toekomen. We werken daarom samen met partijen die dat wel doen, en voor een specifieke behandeling Kairos Jeugd inschakelen.

Er is in de JZ+ heel lang vanuit drang en dwang gewerkt, wat heel beschadigend is geweest voor jongeren. Gelukkig verschuift dat nu naar de aanpak vanuit geweldloos verzet.

Gelijkwaardigheid, en zeker niet een jongere vertellen wat ze moeten doen, is ontzettend belangrijk. Het is zeker een verleidelijke valkuil om wel te vertellen wat een jongere moet doen. En dat gebeurt ons ook nog weleens. Terwijl het echt niet werkt.

Wat weinig mensen zich realiseren, is dat deze jongeren kwetsbaar zijn. Ze staan er vaak al lang helemaal alleen voor. Ze missen ook meestal sociale vaardigheden, het besef van normen en waarden, goed/fout, kennis over gezond leven. Ze hebben het gewoon niet meegekregen in hun jeugd.

Deze jongeren zijn meestal opgegroeid in onveilige gezinnen. Met verslaafde ouders, met misbruik, mishandeling. Er is dus bijna altijd sprake van trauma. En deze jongeren reageren vanuit hun trauma, met gedrag dat door anderen als niet wenselijk, onveilig wordt gezien. En vanuit de angst en onveiligheid die dat bij anderen oproept, wordt de vraag waarom een jongere bepaald gedrag laat zien, nauwelijks gesteld.

Ik gun deze en alle jongeren een veilig nest, bij eigen ouders of elders wanneer nodig. Ik zie het als een opdracht voor de maatschappij, voor ons, om jongeren hierbij te helpen.

We bieden vanuit Kairos Jeugd verschillende soorten ondersteuning aan, op alle levensgebieden van waar jongeren mee te maken hebben.

Met dramatherapie kan ik met jongeren kijken en oefenen hoe hun leven anders kan verlopen, en situaties naspelen. Ook als voorbereiding op gesprekken. Ik breng dat als het kan licht, en met humor, vaak ook met zelfspot. Ik laat jongeren vaak zien hoe ze zich gedragen, ik spiegel ze daarin. Vaak zijn ze niet bewust van het effect dat hun gedrag heeft en schrikken als ze zien wat dat effect is.

Jongeren vinden deze tips en oefeningen handig en praktisch, want ze kunnen het gelijk in de

praktijk brengen. Ze leren waar hun patronen vandaan komen, en hoe ze daar andere keuzes kunnen maken. Daar worden ze blij van.

Als dramatherapeut is het niet mijn taak om jongeren te overtuigen van het nut van dramatherapie. Ik maak het heel laagdrempelig, ik hou het klein. Ik geef aan dat het moeilijk is, maar dat ze het vast goed kunnen. Ik verleid ze daarmee om een oefening te doen. En het is me tot nu toe altijd gelukt om jongeren in de actie, in de oefening te krijgen.

Ik doe met een jongere wat op dat moment nodig en mogelijk is. Soms betekent dat, dat we een stuk buiten gaan lopen. Flexibiliteit hoort ook bij dramatherapie. Hoe flexibeler een mens in zijn hoofd is, hoe makkelijker hij verschillende keuzes kan maken.

Mijn mensvisie: "Wie ben ik om mensen af te rekenen op de keuzes die ze hebben gemaakt. Mensen zijn niet hun keuzes. Vaak zijn er andere redenen waarom mensen deze keuzes hebben gemaakt.

Niemand wordt slecht geboren, mensen groeien door omstandigheden in hun leven, scheef. En dat kan ons allemaal gebeuren. En iedereen, zeker jongeren, verdient nieuwe kansen."

Ik vertelde in het verleden eigenlijk nooit dat ik in een tbs- kliniek werkte. Ik had geen zin om mezelf, en de mensen die ik behandelde, te verdedigen tegen de vaak kortzichtige meningen van mensen. Inmiddels vertel ik trots over mijn werk, en de kansen die mensen krijgen. Ik draag hopelijk bij aan meer kennis en begrip.

We zijn een welvarend land, maar dat ervaren de jongeren aan mijn tafel niet zo, ze hebben meestal pech gehad. Armoede, racisme, het is ze met de paplepel ingegoten, wat dat betreft hebben we nog veel te doen.

Jongeren willen bijna altijd huisje boompje beestje in de toekomst. Veiligheid, rust in het hoofd. Ze hebben daarvoor een ideaalbeeld in hun hoofd. Hun situatie voordat ze bij ons komen, is ontstaan uit hun eigen onveilige jeugd, en niet weten hoe ze zelf veilig moeten zijn.

Op de netwerk intake, een kaart die door de jongere helemaal zelf wordt gevuld, staan vaak dezelfde dingen. Het zijn de idealen die ik herken uit de conservatieve jaren 50. Ik zie dat mannen als Elon Musk, Andrew Tate, met hun conservatieve boodschap, vaak rolmodellen zijn voor deze jongens. Ik hoop dat we binnenkort doorgaan naar de idealen van de jaren 60, die voelen vrijer als basis.

Er zijn, misschien tegen ieders verwachting in, weinig verlangens om de nieuwe topcrimineel te worden, ze vinden een man als Willem Holleeder meestal zelfs een beetje zielig.

We vinden motivatie, in de breedste zin van het woord, al snel goed. Het hoeft niet altijd positief, of intrinsiek te zijn. Niet in een tbs-kliniek terecht willen komen is ook een prima motivatie om mee aan de slag te zijn. En we leggen de lat heel laag. Als ze naar een afspraak komen, vinden we dat al een grote stap vooruit voor sommige jongeren.

En natuurlijk hebben we regels: Jongeren mogen niet onder invloed zijn als ze hier komen, en geen wapens bij zich dragen. Als ze wel onder invloed hier komen, sturen we ze meteen weg. Wij geloven dat herstel niet samen kan gaan met onder invloed zijn. Ook planmatig een delict plegen tijdens de periode dat ze bij ons in behandeling zijn, is een contra indicatie. Jongeren moeten wel van hun gedrag af willen. Om wat voor reden dan ook.

Ik voel me bij Kairos heel veilig. We hebben een hecht team, we waarschuwen elkaar, zijn altijd alert en in de buurt. We hebben piepers, maar die hoeven we nooit te gebruiken. Schelden is eigenlijk het onveiligste wat we hier meemaken. We geven altijd aan dat jongeren naar buiten kunnen als de emoties te hoog oplopen. Als ze buiten zijn, en besluiten niet terug te komen, moeten ze me een bericht sturen, zodat ik weet dat ze veilig zijn. Dat werkt goed.

Ik begeef me met dramatherapie met jongeren vaak op spannend gebied, we raken vaak het gedrag dat getriggerd wordt bij een jongere. We werken daarom altijd met de window of tolerance. We houden het altijd veilig, en rekken in de loop der tijd de comfort zone steeds iets verder op. Daar zit het leren, en de verandering. Situaties veranderen niet, alleen de reactie van een jongere kan veranderen zodat de uitkomst anders wordt. Het gaat over hun autonomie en eigenaarschap.

Het is lastig om clichés te vermijden als het gaat om de sleutel naar succes. Echt contact, verbinding, jezelf niet heel serieus nemen, humor, zelf fouten kunnen toegeven, dat is wat mij betreft wat nodig is. Voor mij, voor ons heel normaal bij Kairos Jeugd, maar helaas is dat nog lang niet overal zo.

Ik ben zelf lang pleegouder geweest, en ik vertel jongeren daarover, omdat die verhalen lijken op wat jongeren zelf hebben meegemaakt. Doordat ik hen dat toevertrouw, en hen daarin vertrouw, groeit het vertrouwen van een jongere ook weer.

Wat dat betreft hou ik alvast vast aan mijn motto: "Help anderen altijd zoals je zelf ook geholpen zou willen worden."

Bijlage 1f: Interview met Daan, PMT'er (Kairos Jeugd)

Daan heeft gelijk een mooie binnenkomer bij de start van het interview; er is zojuist bevestiging gekomen dat Kairos Jeugd, jongeren vanaf 14 jaar mag behandelen. Erg goed nieuws!

En er is nog meer moois te melden: sinds afgelopen maand nemen de aanmeldingen toe. Dit zou te maken kunnen hebben met de nieuwe website voor Kairos Jeugd, inclusief makkelijke aanmeldlink voor jongeren en verwijzers.

“Ik ben PMT'er en werk sinds 8 jaar voor Kairos. Ik heb een opleiding sport, gezondheid en management gedaan maar wist eigenlijk niet wat ik daarmee wilde doen. Mijn vriendin kwam met het idee van PMT, en die opleiding ben ik gaan doen.

Ik hou van het werken met de forensische doelgroep. Het brengt reuring in de ruimte, er gebeurt altijd iets, het zijn mensen met vaak een andere achtergrond dan ik, dat vind ik interessant. Angst, depressie, suïcide, internaliserend gedrag, daar heb ik minder mee, dat past niet bij me. Natuurlijk brengen ook 'onze' cliënten dat soms mee, maar het vormt niet de hoofdmoot.

De start van Kairos Jeugd kwam voor mij op een goed moment, ik merkte dat de uitdaging voor mij een beetje verdween, en dit gaf een nieuwe impuls.

Ik heb een bepaalde mate van spanning nodig, ik ben niet heel goed met alleen maar routine, en dat sluipt er na verloop van tijd toch in. Natuurlijk, een basis van structuur en veiligheid is belangrijk, maar aanvullend heb ik nieuwe dingen nodig.

Daarom ben ik les gaan geven aan de HAN, voor de PMT-opleiding, waarin ik ook in ga op het werken met deze specifieke doelgroep.

En ik geef sinds kort therapie op scholen, aan kinderen van 8, 9 jaar. Faalangstige kinderen, maar ook kinderen met ADHD en emotieregulatie problemen. Ik zie en weet dat kinderen

baat hebben bij PMT. Ik doe oefeningen met ze in de gymzaal van hun school, om ze kennis te laten maken met de reacties van hun lijf. En ik merk dat ze daarna vaak beter kunnen omgaan, met waar ze tegenaan lopen in hun leven.

Ik werk altijd in een zaal, om de ervaring in het lijf optimaal de ruimte te geven.

Ik werk vanuit de driehoek denken-voelen-handelen. Over die driehoek kunnen we in gesprek, maar liever laat ik het jongeren ervaren met PMT, dat is veel effectiever.

Ik doe oefeningen, en sportactiviteiten, om jongeren hun grenzen te leren herkennen, en de reacties in het lijf te laten ervaren. Dit gebeurt zowel individueel, als in groepen.

Zeker waar het gaat om agressie, moet de setting bij PMT veilig zijn, zowel voor mij als voor de jongere(n), je moet aan kunnen voelen wanneer de spanning te hoog oploopt en een time out nodig is.

Ik deed pasgeleden een oefening met een volwassen cliënt, die moeite heeft met voelen. Hij liep plotseling in een rechte lijn naar me toe, en ik merkte bij mezelf de spanning sterk toenemen. Ik stopte de oefening en we konden daarna goed in gesprek over wat er met ons allebei gebeurde, in ons lijf.

Er gebeurt hier, zeker in vergelijking met afdelingen voor klinische opnames, op de poli weinig. We hebben hier geen mensen die echt in de war zijn, ze verblijven niet bij ons, er is echt een andere relatie tussen ons en cliënten en jongeren. Wij zien ze eens per week, op een klinische afdeling zien ze continu personeel. Daar is meer sprake van hiërarchie, patiënten moeten luisteren naar het personeel. Wij kunnen makkelijker werken vanuit gelijkwaardigheid. We hebben wel een fysieke alarmknop, die zit in elke ruimte, maar die heb ik nog nooit hoeven gebruiken.

Bij volwassenen die bij ons komen vanuit het gedwongen kader, is het vaak wat meer zoeken naar hun hulpvraag en motivatie. We kijken dan een aantal sessies samen welke haakjes we kunnen verkennen, maar als iemand vaak niet komt opdagen, dan stopt het op een gegeven moment.

Met jongeren hebben we meer geduld, we blijven vasthouden, ook vanuit het gedwongen kader.

Het verschil tussen volwassenen en jeugd zit al in de begroeting, ik geef volwassenen een hand, jongeren willen een boks. Volwassenen hebben meestal minder zin in oefenen, jongeren willen juist niet te lang praten maar vooral veel gaan doen.

Echt contact maken is ontzettend belangrijk. Ik was gewend om vooral met volwassenen te werken, en daar had ik bepaalde manieren om contact te maken, maar nu ik met jongeren, en jonge kinderen werk, merk ik dat ik weer even moet zoeken naar de beste manier.

De jongeren die ik behandel, zijn vaak mondig, kunnen goed praten, of hebben juist weinig talige vaardigheden door hun LVB. Deze jongeren zijn het contact met hun lijf vaak kwijt. Ik daag ze daarom uit om te gaan voelen.

Met gesprekstherapie wordt een jongere op zijn mondigheid, of op zijn gebrek aan talige vaardigheden aangesproken, dus het volgen van PMT, of een andere vaktherapie, is een mooie aanvulling, of zelfs vervanging, op en van gesprekstherapie.

ADHD, ASS, hechtingsproblematiek, trauma, is wat we bij de meeste jongeren zien. Soms is er nog niet veel bekend van een jongere, dan gaat ons team van diagnostiek eerst daarmee aan de slag. Vanuit daar wordt gezamenlijk gekeken wat een goede aanpak is, wat een goede volgorde is van soorten behandeling.

We hebben verschillende mogelijkheden binnen Kairos voor vaktherapie, zoals PMT en dramatherapie. We hebben het vaak over de goede matching, welke vorm het beste past bij een

jongere. Het verschil zit in onze verschillende toolboxes. Heeft een jongere affiniteit met sport of juist helemaal niet, hoe responsief is hij voor een bepaalde vorm van vaktherapie.

Ieder mens, en zeker onze doelgroep, heeft baat bij zichzelf beter leren kennen door meer met het lichaam te gaan werken, door het doen van bijvoorbeeld PMT-oefeningetjes. Ik zeg bewust oefeningetjes, want het kan heel klein zijn, laagdrempelig, en toch heel effectief.

Ik zie dat zorgaanbieders nog heel vaak inzetten op alleen CGT, gesprekstherapie. Waarom dat zo is weet ik niet zeker, ik weet wel dat naar CGT meer onderzoek is gedaan, meer evidence based is, aantoonbaar effectief.

Kairos heeft al vanaf de start vaktherapie, en daarmee PMT meegenomen in het behandelaanbod, het staat in de kern van de behandeling. Want je bent er niet door alleen maar over dingen te praten, het ervaren en voelen in het lijf is minimaal zo belangrijk. We zijn daar echt anders in, onze visie is dat we het lichaam vanaf de start van de behandeling meenemen, en we combineren vaak onze therapievormen.

De groep huiselijk geweld wordt bijvoorbeeld gegeven door een psycholoog en een PMT'er, de agressie regulatie groepen worden gegeven door een psychosociaal behandelaar voor de levensgebieden, samen met een PMT'er en/of dramatherapeut.

Bij de jongeren die bij ons binnenkomen zien we vooral een grote groep waarbij niet zozeer instrumentele agressie speelt, zoals in het criminele circuit, maar vooral impulsiviteit.

Soms geven jongeren aan dat agressief gedrag naar een ander terecht was in hun ogen. En daar kan een hulpvraag aan ten grondslag liggen, maar dat hoeft niet altijd. Agressie heeft een functie, het is een fysieke ontlading. Maar als daarna de spijt komt vanwege de gevolgen voor zichzelf, voor de ander, dan kunnen we daarmee aan het werk. Het is belangrijk dat jongeren een bepaalde mate van zelfreflectie hebben. Dat een fysieke reactie tijdens een oefening, ook leidt tot herkenning in de persoonlijke situatie. Hetzelfde gedrag bij zichzelf herkennen in een andere situatie, in de relatie met hun vriendin bijvoorbeeld. En vanuit daar kunnen we dan ook systemisch aan het werk, door de vriendin erbij te betrekken.

Voordat een jongere bij mij binnenkomt, scan ik de intake van een jongere, maar ik doe mijn best om tijdens een eerste sessie open het contact aan te gaan, het verhaal te horen. Want een intake geeft wat mij betreft een globale indruk van wat er speelt en wat de hulpvraag is, maar niet wie een jongere is. In een intake kunnen heel heftige dingen staan, en dan blijkt dat bij een kennismaking heel erg mee te vallen. Of andersom, dat het op papier meevalt, maar dat tijdens een kennismaking gevoelsmatig stevige dingen gebeuren.

PMT is een heel mooie vorm om in contact te komen. Jongeren hebben vaak al veel hulpverlening gehad, en hebben geen behoefte om nog meer te praten. Ik heb een grote toolbox om op een voor hen andere manier contact te maken. Boksen is daar een goed voorbeeld van, jongeren vinden dat leuk. En boksen heeft veel in zich, jongeren leren kennen

waar hun grenzen liggen, wanneer hun spanning oploopt, wanneer ze willen terugtrekken. Het is een stoere manier van bewegen, en is toch een opening naar onderliggende, kwetsbare thema's. Ik sta tijdens het boksen fysiek heel dicht bij de jongere, ik hou de pads vast, en zie daardoor ook heel goed de gezichtsuitdrukkingen, die ik benoem, en waarmee we verder kunnen verdiepen.

Een oefening die ik ook graag gebruik is werken met afstand en nabijheid. Jongeren geven vaak niet aan als ze voelen dat iemand fysiek te dichtbij komt, en als ik dat zelf wel aangeef, merk ik dat een jongere ook sneller grenzen aan kan geven.

Waar ik ook mee werk is VR. Daarmee bootsen we situaties in hun dagelijks leven na, bijvoorbeeld een situatie in de kroeg.

In zedenproblematiek kijk ik vanuit PMT samen met een jongere wat er in zijn lijf gebeurt als hij bijvoorbeeld op de computer, kijkt naar seksuele content. Maar, ik heb ook een jongere in behandeling gehad vanuit die problematiek, met wie ik naar impulsief gedrag heb gekeken, omdat de seksuele component bij hem op dat moment geen goede ingang was. Als ik daarop door was gegaan, waren we hem kwijt geweest, en nu hebben we hem, met tussenposen, bij ons kunnen houden.

Soms is een periode van maanden nodig om elkaar te leren kennen, wederzijds vertrouwen op te kunnen bouwen. Ik snap heel goed dat een jongere niet meteen z'n hele hebben en houwen op tafel gooit, ik zou dat zelf ook niet doen, en heb niet de achtergrond van wantrouwen die deze jongeren hebben. Ik snap ook dat daarom een intake vaak weinig informatie oplevert.

Ik deel wel over mezelf, ik doe dat op gevoel. Helpt het in de behandeling, is het gevoel dat ik bij een jongere heb, goed. Ik doe het ook om te normaliseren, jongeren het gevoel te geven dat ze niet gestoord zijn, raar zijn. Iedereen is weleens boos. Het zorgt voor gelijkwaardig contact, is drempelverlagend.

Ik heb vanuit huis meegekregen niet veroordelend te zijn, gelijkwaardig met mensen om te gaan. Gelijkwaardig contact zit heel erg in mij, ik ben echt niet meer of beter dan een ander. Ik voel dat ook oprecht zo, en dat voelen jongeren. De jaren dat ik hier nu werk, hebben me ook genuanceerder gemaakt. Ik zoek veel meer het waarom, en de verklaring, waarom iemand iets heeft gedaan, een delict heeft gepleegd.

Ik zie de laatste tijd wel wat meer meiden, en ik merk een verschil. Bij jongens zie ik meer haantjesgedrag, meer competitiedrang, ook naar mij. Dat benoemen we en kunnen we meestal mee verder. Bij meiden zie ik dat haantjesgedrag veel minder, bij hen speelt het man-vrouw aspect veel meer. Het feit dat ik een man ben, kan voor sommige meiden heel onveilig zijn.

Mijn trajecten duren gemiddeld 8 à 9 maanden, soms langer als dat nodig is. Elke 12 weken evalueren we. Met de jongere, iemand uit zijn netwerk, en wanneer van toepassing zijn ambulant begeleider. We bespreken daarin samen welke stappen zijn gezet, wat het heeft

gebracht. Je staat even samen stil en dat is waardevol. We doen dat ook aan het einde van het traject. We sluiten samen bewust af, zodat een jongere ook weer verder kan met zijn leven.

PMT werkt, maar niet voor iedereen, helaas. Soms lukt het niet om door een schild heen te breken. En dan sluiten we af, met de boodschap dat ze weer welkom zijn als er een hulpvraag ontstaat.

Het forensische heeft een bepaald stigma. Mensen linken het aan tbs, en aan de zwaarste gevallen. Dat dit niet (meer) klopt, kan je vaak benoemen, maar het beeld is hardnekkig.

We willen af van dat beeld, en dat vertellen we ook regelmatig tijdens onze bezoeken aan bijvoorbeeld teamoverleggen van wijkteams. We gaan sowieso veel de deur uit, om mensen bekend te maken met wat we doen.

We merken dat de kwartjes vallen als we het echt over casuïstiek, over praktijkvoorbeelden hebben. Dan ontstaat pas een concreet beeld van jongeren die bij hen in beeld zijn, en door ons geholpen zouden kunnen worden. We merken ook dat organisaties deze doelgroep spannend vinden, maar ook geen nee durven zeggen tegen een hulpvraag van deze jongeren en hun ouders. Die combinatie maakt dat het regelmatig mis gaat en jongeren alsnog, in een veel later stadium, bij ons terecht komen.

We zouden in de toekomst graag meer outreachend gaan werken. We doen nu soms al wat huisbezoeken, maar dat mag nog meer worden. Je krijgt een completer beeld van waar het fout kan gaan, als je ook echt rond kan kijken in de omgeving van een jongere. In het verlengde daarvan willen we nog meer systemisch gaan werken. We zijn het daar binnen het team al over eens, maar we balanceren op dit moment, in deze fase, nog op een dun koord. We hebben in het begin van Kairos Jeugd weinig aanmeldingen gehad, en dus weinig wachttijd. Nu nemen de aanmeldingen toe, en zou het kunnen dat de wachttijden toe gaan nemen, en/of dat we het team moeten uitbreiden.

Een mooi succesverhaal is het verhaal van een jongere die ik lang in behandeling heb gehad. Het gaat nu zoveel beter met hem dan toen hij voor het eerst binnenkwam. Hij kwam via Vloww binnen. Veel gedoe in huis, veel liegen. Hij kwam bij mij voor agressieregulatie, en zijn ouders kwamen op een gegeven moment ook mee zodat ze konden leren hoe met elkaar om te gaan. Dat heeft hen geholpen, en hij heeft inmiddels een goede plek buitenshuis gevonden waar hij het goed doet.

Bijlage 1g: Interview met Sasja (jeugdreclasseerder bij de William Schrikker Groep (WSG))

Met ruim 25 jaar ervaring als jeugdreclasseerder kijkt ze terug op een carrière vol uitdagingen en voldoening. “Ik heb nog steeds veel plezier in het werk met jongeren,” vertelt ze. Maar sinds de transitie van de jeugdzorg in 2015 en de toenemende werkdruk is het werk aanzienlijk zwaarder geworden. “Er is te weinig tijd en geld om echt stil te staan bij wat jongeren nodig hebben, en dat maakt het soms frustrerend.” Toch blijft haar passie voor de doelgroep onverminderd groot.

Haar begeleiding richt zich op jongeren van 13 tot 23 jaar, met de meeste aandacht voor de groep tussen 16 en 18 jaar. De organisatie waarvoor ze werkt, WSG, richt zich specifiek op jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en de bijkomende problematiek zoals ASS en ADHD. “Het verschil in behoeften tussen jongeren met en zonder LVB is heel duidelijk. Jongeren met een LVB reageren anders op triggers en kunnen de gevolgen van hun eigen handelen vaak niet goed inschatten. Dat maakt hen extra kwetsbaar.”

Met een IQ tot 85 en vaak complexe problematiek worstelen deze jongeren om hun weg te vinden in de maatschappij. “Wat me telkens raakt, is hun kwetsbaarheid. Onder dat soms moeilijke gedrag zitten zulke lieve jongens. Ze zijn gemotiveerd, willen graag begeleiding en hebben iemand nodig die ze begrijpt.”

De liefde voor deze doelgroep kwam niet direct. “Tijdens mijn opleiding maatschappelijk werk dacht ik dat ik niet met jongeren met beperkingen wilde werken. Maar toen ik eenmaal met hen in aanraking kwam, werd ik geraakt door hun verhalen en hun kracht. Het was liefde op het tweede gezicht.” Inmiddels kijkt ze bijna moederlijk naar hen. “Ik wil hen helpen hun weg te vinden in de maatschappij, en dat vraagt van mij veel creativiteit.”

Wat haar opvalt, is het verschil tussen normaal begaafde jongeren en haar doelgroep. “Normaal begaafde jongeren zijn vaak veel geslepen, echte wijsneuzen. Dat maakt het werken met jongeren met een LVB voor mij bijzonder en dankbaar, ze zijn oprecht en minder berekenend.”

Jongeren komen via verschillende routes in aanraking met de jeugdreclassering. Soms wordt preventief ingestoken, bijvoorbeeld via het vrijwillige Forza-traject. “Forza duurt drie maanden en is vrijwillig, maar zeker niet vrijblijvend. Het biedt ons de kans om jongeren al in een vroeg stadium te begeleiden.” Helaas worden signalen, zoals schoolverzuim, niet altijd tijdig doorgegeven door scholen, wat een preventieve aanpak bemoeilijkt.

De belangrijkste aanbrenger van jongeren aan de jeugdreclassering is echter de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). “Zij melden jongeren aan die een strafbaar feit hebben gepleegd. Als die jongeren bij hen in beeld komen, worden wij meestal betrokken. En als de RvdK dit (nog) niet heeft gedaan, worden we door de rechtbank ingeschakeld. Maar het liefst willen we zoveel mogelijk preventief werken en jongeren ondersteunen vanuit drang in plaats van dwang.”

Een voor Sasja heel belangrijke samenwerkingspartner is Kairos Jeugd, die zich exclusief richt op jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag, ook haar eigen doelgroep. “Ik kwam met Kairos in contact toen zij een presentatie bij ons gaven. Ik meldde toen een cliënt aan, en de samenwerking verliep erg goed. Wat ik waardeer aan Kairos is, naast hun kennis en ervaring, de mogelijkheid voor een relatief snel diagnostiektraject, korte wachttijden en hun vermogen om jongeren kansen te blijven geven, zelfs als het meerdere keren misgaat. Hier zijn ze uniek in, ik maak het ook heel anders mee bij (forensische) zorgaanbieders in mijn eigen regio.”

Een voorbeeld illustreert hun aanpak. “Ik begeleidde een jongere met een enkelband die naar een concert van rapper Boef wilde. Ik vond het spannend, maar Kairos stelde voor om hem goed voor te bereiden en het concert achteraf te evalueren. Dat ging heel goed, de jongere liet zien dat zijn gedrag en gedachten echt waren veranderd. Inmiddels heeft hij zijn traject succesvol afgerond. Het vertrouwen dat Kairos in hem had, en onze samenwerking hierin, heeft hem echt vooruitgeholpen.”

Kairos biedt behandelingen zoals traumatherapie en EMDR, wat grote impact kan hebben op de jongeren. “Ze hebben veel kennis van en ervaring met deze doelgroep. Het enige wat ik mis, is een regelmatige fysieke aanwezigheid in de Achterhoek. Dat zou de drempel voor mijn jongeren verlagen.”

De regio Achterhoek kampt met een gebrek aan forensische zorg. “Er zijn lange wachtlijsten en weinig aanbieders met kennis van deze doelgroep. Ook de financiering is vaak een struikelblok. Gemeenten houden steeds meer de hand op de knip, waardoor zorg lastiger te regelen is.”

Daarnaast speelt schaamte een grote rol bij jongeren met een andere culturele achtergrond. “Zeker bij jongens met een andere culturele achtergrond zie ik vaak dat hun vaders tegen behandeling zijn. Schaamte en trots maken het moeilijker om hulp te accepteren. Dat vraagt om een andere aanpak.”

Een belangrijk aspect van haar succes in de begeleiding is haar menselijke aanpak, en ze ziet deze aanpak ook terug bij de professionals van Kairos Jeugd. “Humor en zelfspot werken ontzettend goed bij deze jongeren. Als begeleider moet je jezelf ook kwetsbaar durven opstellen. Dat zorgt voor verbinding. Jongeren voelen zich vaak beoordeeld en zijn wantrouwend door alles wat ze hebben meegemaakt en gemist, dus als je die muur kunt wegnemen, hun vertrouwen hebt, kom je veel verder.”

Ze benadrukt dat het belangrijk is om aansluiting te vinden bij de taal en belevingswereld van de jongeren. “Bij Kairos zie ik dat ook terug. Ze weten de jongeren te motiveren, zelfs als de eerste afspraak alleen bedoeld is om kennis te maken. Vaak lukt het dan al om een beetje vertrouwen te winnen en een haakje te vinden voor motivatie bij een jongere.”

Sasja ziet een toename in het aantal jongeren met grensoverschrijdend gedrag of (dreigend) delictgedrag in de Achterhoek en pleit voor meer samenwerking, en een preventieve aanpak.

“Als Kairos Jeugd hier fysiek aanwezig zou kunnen zijn, zou dat een enorme stap vooruit zijn. De reis naar Arnhem kan al een hoge drempel zijn. Deze jongeren reizen meestal niet graag met het openbaar vervoer, en dat kan al een reden zijn om niet naar een afspraak te gaan.”

Daarnaast benadrukt ze het belang van signaleren en ingrijpen voordat jongeren strafbare feiten plegen. “Tijdens de Forza-trainingen zien we dat veel schoolverzuimers onderliggende problematiek hebben. Dat zijn vaak jongeren die een hoger risico hebben om later een strafbaar feit te plegen. Als we hen eerder kunnen bereiken, kunnen we veel leed voorkomen.”

Tot slot hoopt ze dat de samenwerking tussen organisaties blijft verbeteren. “In deze regio werken we fijn samen met de Jeugdbescherming Gelderland (JBG), bijvoorbeeld als jongeren samen een delict hebben gepleegd. Wij zien samen hoe de aanpak van Kairos Jeugd werkt. En die samenwerking zien we graag verder groeien, want we hebben allemaal hetzelfde doel: voorkomen dat jongeren opnieuw de fout in gaan.”

Bijlage 1h: Interview met Lindy, ambulant begeleider (Vloww)

Ik werk nu vier jaar bij Vloww. Daarvoor was ik werkzaam bij een grote organisatie, op een woongroep met mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en multiproblematiek. Ik ben daar uiteindelijk weggegaan, ik werd het steeds meer oneens met de werkwijze binnen de organisatie. Ik zie dit ook terug bij andere grote organisaties. Beslissingen over hoe het werk moet worden uitgevoerd, worden vaak genomen door mensen hogerop in de organisatie, die weinig kennis hebben van het dagelijkse werk.

Over Vloww

Bij Vloww ben ik begonnen als jobcoach, maar het bleek al snel dat dit werk niet goed bij me paste. Het zoeken naar werk voor kandidaten voelde frustrerend, vooral als zij het werk uiteindelijk toch niet wilden. Dan begon het proces weer opnieuw, en dat gaf me weinig voldoening.

Tijdens mijn opleiding maatschappelijk werk en dienstverlening, heb ik me destijds een aantal dingen voorgenomen: nooit op een groep werken, niet met verstandelijk beperkten werken, en zeker niet als jobcoach aan de slag. Toch heb ik, ironisch genoeg al die dingen wel gedaan.

Vloww is een re-integratiebedrijf dat mensen helpt via werk opnieuw deel te nemen aan de maatschappij. Onze kandidaten komen uit Arnhem en omgeving en worden aangemeld via gemeentelijke teams wmo, Werk en Inkomen of het UWV. De kandidaten die wij begeleiden, hebben vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit betekent dat ze niet zomaar een baan kunnen vinden, omdat er vaak veel andere problematiek speelt, zoals schulden, psychische klachten of een gebrek aan netwerk en structuur.

Bij Vloww bieden we verschillende mogelijkheden. Zo hebben we een werkhuis waar kandidaten aan de slag kunnen en ervaring kunnen opdoen. Daarnaast werken we vanuit een coachende rol, waarin we samen met de kandidaat op zoek gaan naar passend werk. Daarbij kijken we altijd naar wat iemand echt wil, en wat haalbaar is. Ons netwerk is groot en gevarieerd. En dat is ook nodig, want het belangrijkste is dat het werk aansluit bij de interesses, en het tempo van de kandidaat.

Een groot verschil met andere re-integratiebedrijven is dat Vloww verder kijkt dan werk alleen. We zagen bijvoorbeeld al snel dat er naast jobcoaching ook behoefte was aan ambulante begeleiding op andere levensgebieden. Dat werd mijn terrein. De rol van ambulant begeleider, en de coördinatie van het team, bleek perfect bij mij te passen: werken met kandidaten, inspelen op hun leven, en hen helpen om stap voor stap vooruit te komen. Het geeft me energie om te zien dat iemand weer grip krijgt op zijn of haar leven.

Wat Vloww onderscheidt, is onze persoonlijke en flexibele aanpak. We staan echt naast onze kandidaten en laten hen leidend zijn in het proces. Dat betekent dat we niet proberen om mensen in een vooraf bepaald stramien te persen, maar kijken wat voor hen werkt. Die aanpak geldt ook binnen onze organisatie. De lijnen zijn kort, en de eigenaren zijn zelf actief in het veld.

Dit zorgt voor een platte structuur, waarin iedereen zich gehoord voelt, en er altijd sprake van maatwerk is.

Onze visie zie je ook terug in hoe we omgaan met opdrachtgevers. Veel gemeenten en andere organisaties werken graag met ons samen, omdat we eerlijk zijn over wat we kunnen bieden. Als we bijvoorbeeld twijfels hebben of we een kandidaat kunnen begeleiden, geven we dat direct aan. Vaak proberen we het toch, maar wel met realistische verwachtingen. Deze open houding zorgt ervoor dat opdrachtgevers vertrouwen in ons hebben.

Eén van onze successen is een man die bij ons werd aangemeld omdat hij door andere hulpverleners als 'onhandelbaar' werd beschouwd vanwege agressief gedrag. Bij ons hebben we vanaf het begin de nadruk gelegd op het opbouwen van een echte relatie met hem. We wilden begrijpen waar zijn agressie vandaan kwam, en dat bracht veel naar boven. Het resultaat? Hij is nooit agressief geweest in onze begeleiding, en het traject heeft hem geholpen om meer stabiliteit in zijn leven te krijgen.

Werken met jongeren

Mijn hart ligt bij het werken met vooral jongens met een LVB en multiproblematiek. Ze hebben vaak zoveel meegemaakt dat ze niemand meer toelaten. Voor mij is dat een uitdaging: hoe zorg ik dat ze mij wel toelaten en vertrouwen? Mijn stijl is heel direct. Ik draai niet om dingen heen, en hou van een beetje geinen, ik spreek hun taal. Dat past bij hen. Ze voelen zich begrepen, en dat maakt het verschil.

Ik begeleidde een jongere die jarenlang alle hulpverlening had afgewezen. We hebben veel tijd geïnvesteerd in het opbouwen van de relatie, en daarmee vertrouwen, en uiteindelijk accepteerde hij alsnog behandeling. Dat zijn de momenten waarop ik zie dat onze aanpak werkt.

Tegelijkertijd is het soms lastig om de balans tussen afstand en nabijheid te bewaken. Jongeren zien me vaak als een grote zus, en dat kan prachtig zijn, maar het is ook ingewikkeld. We moeten elkaar uiteindelijk loslaten, en dat vraagt om duidelijke grenzen. Die stel ik, maar zonder mijn betrokkenheid te verliezen. Het is soms geen negen-tot-vijf baan, en af en toe betekent dat, dat mijn telefoon wat langer aan blijft als er een crisis dreigt.

De samenwerking met Kairos en Kairos Jeugd

Een belangrijk aspect van mijn werk is de samenwerking met Kairos (Jeugd). Ik ken deze organisatie vanuit mijn vorige werkgever en ontdekte al snel dat hun expertise verder reikt dan het 'zware' gedwongen forensische kader waar ze om bekend staan. Bij Kairos (Jeugd) kijken ze, net als wij, naar wat wél mogelijk is, onze werkwijzes sluiten naadloos op elkaar aan.

We hebben samen al een aantal jongeren kunnen helpen. Een mooi voorbeeld is een jongen die aanvankelijk alleen jobcoaching wilde. Via ons kwam hij bij Kairos Jeugd terecht, waar ze hem hielpen om inzicht te krijgen in zijn gedrag en wat dat met anderen deed, zonder daar het etiket hulpverlening aan te hangen. Dat hielp hem en uiteindelijk is hij alsnog lang in behandeling geweest.

Onze samenwerking is enorm waardevol. Kairos geeft inzichten tijdens de behandeling, en wij kunnen die inzichten vervolgens samen met onze kandidaten, concreet maken in hun dagelijks leven. Resultaat: jongeren ervaren meer rust en meer vertrouwen in zichzelf en hun toekomst. En in de praktijk kan dat om iets kleins gaan, zoals beter leren omgaan met geld, of iets groots, zoals het vinden van werk dat echt bij hen past.

Wat ik waardeer aan Kairos (Jeugd) is hun lange adem en hun vermogen om zich aan te passen aan de jongeren. Ze nemen de tijd om vertrouwen op te bouwen, en dat maakt echt een verschil. Toch merk ik dat veel verwijzers Kairos Jeugd nog steeds zien als een organisatie voor alleen de 'zware gevallen'. Dat vind ik zonde, want hun aanpak kan zoveel meer betekenen voor veel meer jongeren.

Uitdagingen en kansen

Werken met deze doelgroep brengt uitdagingen met zich mee. Het systeem rondom crisisopvang, dat nogal eens speelt bij deze jongeren, is bijvoorbeeld zo strak georganiseerd dat het jongeren vaak eerder belemmert dan helpt.

Alle administratie kost ons daarnaast ook veel tijd, en sommige eisen voelen onnodig zwaar.

Toch zie ik ook kansen. Als Kairos Jeugd bijvoorbeeld meer outreachend zou werken, zouden jongeren met een lage motivatie makkelijker toegang krijgen tot hun hulp.

Daarnaast zou ik graag zien dat meer organisaties de samenwerking met ons, en met Kairos (Jeugd) willen aangaan, zodat jongeren eerder een goede ondersteuning krijgen, en niet pas als het al goed mis is. Onze gezamenlijke aanpak – inzicht bieden en dat praktisch toepassen vanuit maatwerk, met de jongere en zijn mogelijkheden centraal – is krachtig. Ik geloof echt dat we samen nog veel meer het verschil kunnen maken voor een doelgroep waar veel oordelen over zijn, en die vaak tussen wal en schip vallen.

Bijlage 1i: Interview met Nicolle, klinisch psycholoog en psychotherapeut (Iriszorg)

Ik werk sinds ruim 10 jaar bij Iriszorg. Voor Iriszorg, heb ik ruim 25 jaar in forensische psychiatrie gewerkt, waarvan 13 jaar bij Kairos. Ik was daar 1 van de eerste klinisch psychologen. De cultuur en sfeer was daar toen wel anders dan wat ik nu zie. Ik kijk met waardering terug op mijn tijd daar, heb nog steeds contact met oud-collega's van Kairos. Na ruim 25 jaar in de forensische psychiatrie wilde ik iets anders. Ik was toen 50 en dacht, 'als ik het nu niet doe, doe ik het nooit meer'. Ik wilde ook graag met jongeren werken, en kon dat bij Iriszorg doen. En het bleek veel leuker dan ik van tevoren had gedacht. Ik kreeg veel ruimte en erkenning om te doen/ontwikkelen wat ik wilde, mijn visie in de praktijk te brengen.

Voordat ik bij Iriszorg ging werken, had ik een aantal vooroordelen, maar die werden snel ontkracht; Ik dacht bijvoorbeeld dat Iriszorg en Kairos erg overlappend waren qua doelgroep. Dat bleek niet waar, Iriszorg werkt veel breder, en is en veel meer maatschappelijk ingebed, Kairos heeft veel meer een niche.

Mijn beeld van verslaving bleek ook niet te kloppen, want was veel veelzijdiger dan gedacht. De oordelen die ik nu nog om me heen horen, had ik ook. Dat verslaving iets is waar je 'gewoon' mee kunt stoppen. Dat verslavingszorg veel geld en tijd kost, en dat hete niet helpt. Ik gaf voorheen les aan GZ'ers kind en jeugd, en zag ook daar de oordelen.

Door de jaren heen zijn de oordelen wel iets minder hard geworden, maar de beeldvorming kan nog veel beter.

Ik vind Iriszorg een mooie organisatie om voor te werken. We zijn maatschappelijk ingebed, we hebben een nauwe samenwerking met partners, we bieden naast behandeling, ook opvang. We bieden kortom een totaalplaatje.

Een goed voorbeeld van hoe we werken: we geven een training/familietherapie, genaamd CRAFT. Naast hulp aan de verslaagde, wordt ook familie, het netwerk van de verslaafde betrokken. We horen vaak terug hoe ontzettend belangrijk en waardevol die training is. Want voor het netwerk om een patient heen is het belangrijk om te leren over hun eigen grenzen, en hoe ze goed voor zichzelf kunnen blijven zorgen. Deze, en andere trainingen worden door onze teams Preventie en Behandeling gegeven, en worden vergoed door gemeente. We zien dat dit helpt bij het bijstellen van het maatschappelijk beeld van verslaving.

Ik ben opgeleid als klinisch psycholoog en psychotherapeut, en werk binnen Iriszorg voor JeugdFACT, en de poli. Binnen de poli ben ik coördinator zorg, en eindverantwoordelijk voor inhoud behandelingen. Ik ben daarnaast ook praktijkopleider van de klinisch psychologen voor heel Iriszorg.

De complexiteit van de doelgroepen waarmee ik werk, en heb gewerkt, spreekt me aan. Ik ben altijd nieuwsgierig naar de verhalen van jongeren, en wil begrijpen waarom ze heftige keuzes maken

Ik vind de uitdaging om met, en voor deze mensen te werken mooi, en ik vind de samenwerking in het team daarmee misschien nog wel het mooiste, ik ben een echte teamwerker.

Ik maak deel uit van een multidisciplinair team, met verschillende psychologen, een psychiater, vaktherapeuten, ervaringsdeskundigen, en verslavingsarts. Dat maakt het heel divers en die integraliteit is nodig. In mijn eigen poli team, voor jongeren van 12 t/m 23 jaar, zitten een vaktherapeut, een systeemtherapeut, een behandelaar, en een verslavingsarts.

Naast dat we zelf multidisciplinair zijn, werken we ook samen met gespecialiseerde bureaus, en andere organisaties, voor intensieve behandelingen voor jongeren en hun familie/netwerk.

Ik geloof heilig in geïntegreerd behandelen, niet alleen als team, maar ook met jongeren en hun systeem. We zien jongeren enorm opknappen, ook doordat het begrip en de kennis van het systeem om hen heen, toeneemt door onze aanpak.

Als ik zie hoe een jongere een rap maakt over wat hij heeft meegemaakt, en die rap doet voor ouders en behandelaren, en dan trotse ouders zie, en iedereen onder de indruk is van wat een jongere neerzet, dan weet ik extra waarom ik dit werk doe.

We investeren (dus) veel in talentontwikkeling. We zien dat jongeren vaak minder de verslaving nodig hebben, als ze mogen doen waar ze goed in zijn. Wat dat betreft zie ik wel overeenkomsten met het waarderen onderzoeken.

Om deze jongeren het beste van onszelf te bieden, moeten we als professionals, en als team, goed voor onszelf en elkaar zorgen. Ons geloof dat het heel essentieel is wat we doen, hoort daarbij, zowel als individu, als team. Een veilige werkomgeving is daarbij extreem belangrijk. Intervisie, dingen naar elkaar uitspreken, gelijkwaardigheid staan centraal. En maakt waardoor we dit werk kunnen doen en blijven doen.

Het aantal jongeren dat we bij ons binnenkrijgen, voelt voor mij nog steeds als het topje van de ijsberg, volgens mij zijn er nog veel meer jongeren die gebaat zouden zijn bij onze ondersteuning, die ons nu niet bereiken.

De jongeren die ons wel vinden, komen meestal binnen via de huisarts, onze eigen preventietak, en soms via het wijkteam van de gemeente.

De preventietak krijgt signalen vanuit scholen, en neemt vervolgens contact op met ouders. Inmiddels komen jongeren ook soms bij ons vanuit de jeugdreclassering, en/of vanuit Kairos Jeugd, heel soms komt een jongere vanuit Karakter.

We krijgen bijna geen verwijzingen vanuit de Jeugdbescherming. Waarschijnlijk omdat we dat in het verleden zelf een beetje afgehouden hebben, in ieder geval in Nijmegen. Jeugdbeschermers

zijn daarom naar andere organisaties uitgeweken. Inmiddels komt het weer een beetje op gang. En ook daar hoop ik dat zij veel preventiever gaan kijken en werken, en niet wachten totdat een jongere naar het FACT moet.

Ik geloof in de kracht van samenwerking. Ik organiseer netwerklunches waarin samenwerkingspartners samenkomen. Daar is behoefte aan, de reacties zijn heel enthousiast. Maar het gebeurt nog weinig. Waarschijnlijk omdat het best spannend is, om te delen wat er binnen je organisatie gebeurt, en ook omdat het systeem zo is, dat we concurrenten van elkaar zijn. Zo'n lunch leidt tot meer verwijzingen over en weer, en meer korte lijntjes onderling. We hebben de kans om elkaar uit te leggen wat we doen.

Ik zou graag nog intervisiebijeenkomsten organiseren waarin we met verschillende organisaties samen we naar ingewikkelde casussen kijken.

Ik weet dat er in de regio allerhande tafels worden georganiseerd om casuïstiek te bespreken, maar daar ben ik een beetje op afgehaakt. Ik zie projecten opkomen die dergelijke dingen opzetten, en na afloop van het project verdwijnt het weer. Het is allemaal tijdelijk, terwijl we continuïteit nodig hebben. Ik organiseer en investeer daarom liever zelf.

Er is wat mij betreft nog veel ruimte voor verbetering; Ik zie dat verslaving bij andere aanbieders onderbelicht blijft, of een contra-indicatie is, jongeren worden vaak afgewezen. Jammer dat de samenwerking met ons niet veel vaker wordt opgezocht, zodat er een parallelle, geïntegreerde behandeling kan plaatsvinden.

Ik merk ook dat het steeds goedkoper moet, en dat steeds meer belegd is en wordt bij medewerkers van het wijkteam. Die denken, of moeten denken dat ze alles zelf kunnen, waardoor mensen vaak veel te laat bij ons, bij ons FACT-team, binnenkomen. Dit is vooral onderbuikgevoel overigens, ik kan het niet staven met cijfers.

Veel jongeren haken ook af als ze de naam Iriszorg noemen, we hebben een 'zwaar' imago, mensen denken dat we er alleen zijn voor de heel zware gevallen. Terwijl dat echt niet (meer) zo is, we werken het liefst preventief.

Integraal behandelen is wat mij betreft heel waardevol, maar is ook ingewikkeld, het gaat om complexe casussen. Je moet elkaar op de hoogte houden, elkaar vertrouwen.

De samenwerking met Kairos Jeugd gaat goed, de lijnen zijn kort. Het begin is er, maar in het echte geïntegreerd behandelen hebben we nog een weg te gaan.

Voorbeeld: We hebben op dit moment een jongere van 15 jaar in behandeling. Naast verslaving, heeft deze jongere ook een agressie/emotie regulatie probleem, de expertise van Kairos Jeugd. Het zou heel mooi zijn om deze jongeren bij Iriszorg en Kairos gelijktijdig te behandelen.

Ik zie de waarde van onze samenwerking vooral op het verslaving/agressie vlak. Seksueel grensoverschrijdend gedrag, hebben we bij Iriszorg misschien een blinde vlek voor, daar vragen we ook niet naar. Iriszorg kijkt naar verslaving, Kairos kijkt delictgedrag. Het kan zijn dat we daardoor dingen missen, waarvoor een jongere bij Kairos Jeugd behandeld zou kunnen worden. Huiselijk geweld komen we overigens wel heel veel tegen.

Ik zou het ontzettend mooi vinden als we elkaars expertise op een hoger niveau kunnen helpen brengen.

In het verleden is er een orthopedagogisch centrum geweest, opgericht door Kairos, waarin ook Karakter meedeed. Dat was een mooi initiatief waar mooie samenwerkingen ontstonden. Helaas is dat er niet meer, nu is er een expertisecentrum bij Karakter zelf en is die samenwerking/het orthopedagogisch centrum doodgebloed. Doodzonde.

De specialistische 18- kennis zoals die er is bij Pro Persona, en Karakter, en de expertise van Kairos Jeugd en Iriszorg, zou enorm aanvullend op elkaar zijn. Zij zijn specialisten in de psychiatrie van jongeren, waaronder ASS en ADHD. We hebben allemaal veel overlap in de kenmerken van de jongeren die we afzonderlijk in behandeling hebben. Deze jongeren zie ik bijvoorbeeld ook in het Leo Kannerhuis.

Helaas komt de onderlinge samenwerking nog niet lekker op gang.

We hebben nog steeds het idee dat we als organisatie alles zelf moeten doen, alles zelf moeten kunnen, wij hebben ook een poot opgericht binnen Iriszorg die, naast de verslaving, ook andere dingen behandelt. Om te voorkomen dat we een jongere door moeten verwijzen en daarmee het momentum verdwijnt omdat een jongere moet wachten. En andersom werkt nauwelijks, jongeren met een verslaving zijn bijna nergens anders welkom.

Ik geloof, vooral voor deze doelgroep, in laagdrempelig, en zo vroeg mogelijk samen optrekken, en elkaar ook op het goede spoor zetten. Ik heb laatst Karakter gewezen op het bestaan van Kairos Jeugd, als geschikte behandelaar voor een jongere.

Wat mij betreft zijn dat de rode draden in wat werkt voor deze jongeren: op tijd, integraliteit binnen en buiten je organisatie. En daarvoor is het nodig dat we samen het narratief gaan veranderen over deze jongeren.

Bijlage 1j: Interview met Sietske, ambulant verpleegkundige (Pro Persona Jeugd)

“Ik werk voor Pro Persona Jeugd, de poli, wij bedienen de regio rondom Arnhem. Wij zien hier meestal jongeren tussen de 4 en 18 jaar, maar soms behandelen we ook tot en met 23 jaar. We behandelen voornamelijk voor angsten, dwang, depressie, en jeugdtrauma, maar leveren ook acute zorg voor suïcidale jongeren.

We werken met een multidisciplinair team, en ik ben in dat team ambulant verpleegkundige

Vanuit onze spoed- en crisisrol krijgen we uit de hele regio jongeren binnen. Tot 15 jaar krijgen we rechtstreeks de jongeren binnen, vanaf 16 jaar gaan ze eerste naar onze crisisdienst. De crisisdienst verwijst ook regelmatig rechtstreeks naar Kairos, die jongeren zien wij hier (dus) niet.

Mijn achtergrond: Ik heb de opleiding HBO V gedaan, richting psychiatrie, en daarna SPV. Mijn rol hier is divers: Ik zie jongeren hier op locatie, bij hen thuis, of op school. Ik doe vooral spoed intakes, wanneer er sprake is van suïcide of automutilatie bij jongeren, ik heb daarvoor ook de opleiding DGT gedaan, dialectische gedragstherapie.

Daarnaast zie ik zie veel jongeren na stabilisatie, bijvoorbeeld na een suïcidepoging, en doe veel met exposure op het gebied van angst en dwang

Het is altijd veel systemisch werk, dus ook gericht op ouders. De problematiek waarvoor we hier behandelen is breed, maar in de praktijk zie ik veel suïcidale jongeren

Ik deed dit werk eerder lange tijd bij de volwassenen doelgroep, ik ben erin gerold voor jeugd toen ik een suïcidale jongere behandelde die bij ons binnenkwam, toen ik nog in Amsterdam werkte. Daar werkte ik binnen het FACT-team, dat was echt een andere, heftigere doelgroep, met veel geweld, suicidaliteit, en verslaving. Het is niet te vergelijken met wat ik nu hier in Arnhem doe, met jeugd. Ik merk dat ik de zelf de combinatie van alle voorkomend gedrag wat ik hier voorbij zie komen, leuk vind, ik zit hier goed op m'n plek.

We hebben de expertise van Kairos Jeugd ingeschakeld voor een grote jongen van 17 jaar die bij ons binnenkwam, en die in aanraking was geweest met Justitie. Hij had problemen met emotie regulatie, en werd door zijn postuur en manier van doen, soms intimiderend gevonden door de jongeren die hier ook komen.

Uiteindelijk bleek het een angstige jongen te zijn met externaliserend gedrag. Uit angst en frustratie sloeg hij hier een boksbal kapot, en daar schrokken de mensen die erbij waren van. Dit incident bracht ter discussie of het hier op de poli voldoende veilig was. We werken immers met jongeren die kunnen schrikken van zijn gedrag, Vanuit het MDO is toen besloten de expertise van Kairos in te roepen, omdat die setting beter passend zou zijn voor deze jongen. Ze zijn gewend om met deze jongeren te werken, ze schrikken niet zo snel, en zijn ook beter toegerust voor wat deze jongere nodig heeft. De setting en het personeel, de formatie, is volledig gericht

op dit soort jongeren. Ik kende Laura (Knoop) nog uit de tijd dat ze hier mijn collega was, dat maakte de lijnen kort.

Ik vond de samenwerking heel helpend. Ze gaven een second opinion, en bevestigden mijn idee over deze jongere. Uiteindelijk bleek het een jongere die vooral erg lief en zorgzaam was, maar uit onmacht en jeugdtrauma heftig en lomp kon reageren. In de samenwerking hebben we het eerste beeld wat er over deze jongen was ontstaan, samen kunnen ontkrachten, en hij heeft bij Kairos de behandeling gekregen die hij nodig had, en die hem geholpen heeft.

Vanuit deze casus heeft Kairos Jeugd ook meegedaan aan deskundigheidsbevordering via ons maandelijks referaat, ze zijn hier in een overleg geweest om een 'masterclass' te geven. In dit gebouw, in deze setting, zien we vooral veel internaliserende jonge meisjes, en in onze kleine wachtruimte zitten alle leeftijden door elkaar, en dicht op elkaar. Dat past voor deze doelgroep goed, maar voor de doelgroep van Kairos Jeugd, waaronder de jongere over wie we het hiervoor hadden, is dat niet passend. Kairos heeft een andere inrichting qua gebouw en indeling, expertise, en bij een volgende, vergelijkbare casus zal ik zeker weer een beroep op hen doen.

Ik zie hier een andere populatie, dan in mijn tijd in Amsterdam. Daar waren de incidenten (veel) heftiger. Maar ik kan niet bepalen of dat regio afhankelijk is, ik werkte destijds in Amsterdam in een slechte buurt, met een andere, volwassen doelgroep, en hier werk ik met jongeren. Een belangrijk verschil dat ik zie tussen een volwassen doelgroep en jongeren, is dat jongeren nog meer kansen hebben, meer kunnen ontwikkelen, nog minder verankerd zijn in gedrag. Ik geloof daarom, net als het team bij Kairos Jeugd, echt in de kracht van preventief werken.

Ik denk bij Kairos vooral aan externaliserend gedrag, en de link met Justitie. Het kan zijn dat hun expertise breder is, maar daar denk ik nog niet (genoeg) aan.

Goed om te weten dat ze ook expertise hebben op seksueel grensoverschrijdend gedrag en huiselijk geweld. Vooral dat laatste is een component waarmee we veel te maken hebben. Voor het seksueel grensoverschrijdende gedrag zien we vooral meiden die slachtoffer zijn, we hebben 1 keer een jongere van 13 jaar binnen gehad van wie we vermoedden dat hij daarmee bezig was. Ik zal nu sneller aan Kairos Jeugd denken.

We krijgen soms jongeren bezig zonder justitieel kader, maar die wel externaliserend gedrag laten zien. We merken dat die baat hebben bij een aanbieder zoals Riverside, waar ze bokstraining krijgen. Riverside biedt bokstherapie, en heeft een psycholoog. Ze doen daar ook een stukje behandeling. Ze zien volgens mij daar veel jongeren met externaliserend gedrag zonder justitieel kader, maar denken misschien ook nog niet aan Kairos Jeugd wanneer dat kader er (nog) niet is. Dat zou een mooie verbinding voor beide partijen, maar ook voor ons kunnen zijn.

Ook goed om te weten dat Kairos Jeugd ook zonder justitieel kader, dus eerder dan ik nu in mijn hoofd heb, in beeld kan komen. Ik zie wel een aantal van dat soort jongeren, en dan speelt verslaving vaak ook een rol.

Ik juich het toe dat Kairos Jeugd meer op de voorgrond komt met alles wat ze doen, ook en vooral buiten het justitieel kader. Want er blijken veel meer mogelijkheden te zijn dan ik, en ik vermoed meer mensen, weten. Het gaat om een groter netwerk dan alleen, in mijn geval, Pro Persona. Het gaat ook om huisartsen, gemeentelijke wijkteams.

Hoe zichtbaarder je wordt, hoe breder je bekend wordt, des te belangrijker wordt het wel dat je jezelf, als Kairos Jeugd zijnde, strak positioneert op je niche, het forensisch profiel.

We weten Kairos Jeugd goed te vinden door de korte lijnen. Zowel Laura, als een andere collega, zijn van hier overgestapt naar Kairos, dus we weten elkaar prima te vinden. En nu ik weet dat ze ook breder inzetbaar zijn, zullen we eerder aan Kairos Jeugd denken.

Ik vermoed dat het voor het Kairos Jeugd team ook leuker gaat worden als ze meer jongeren kunnen gaan behandelen die niet altijd in de zwaarste categorie vallen.

Bijlage 2: Menukaart behandelaanbod Kairos Jeugd

Kairos Jeugd Menukaart

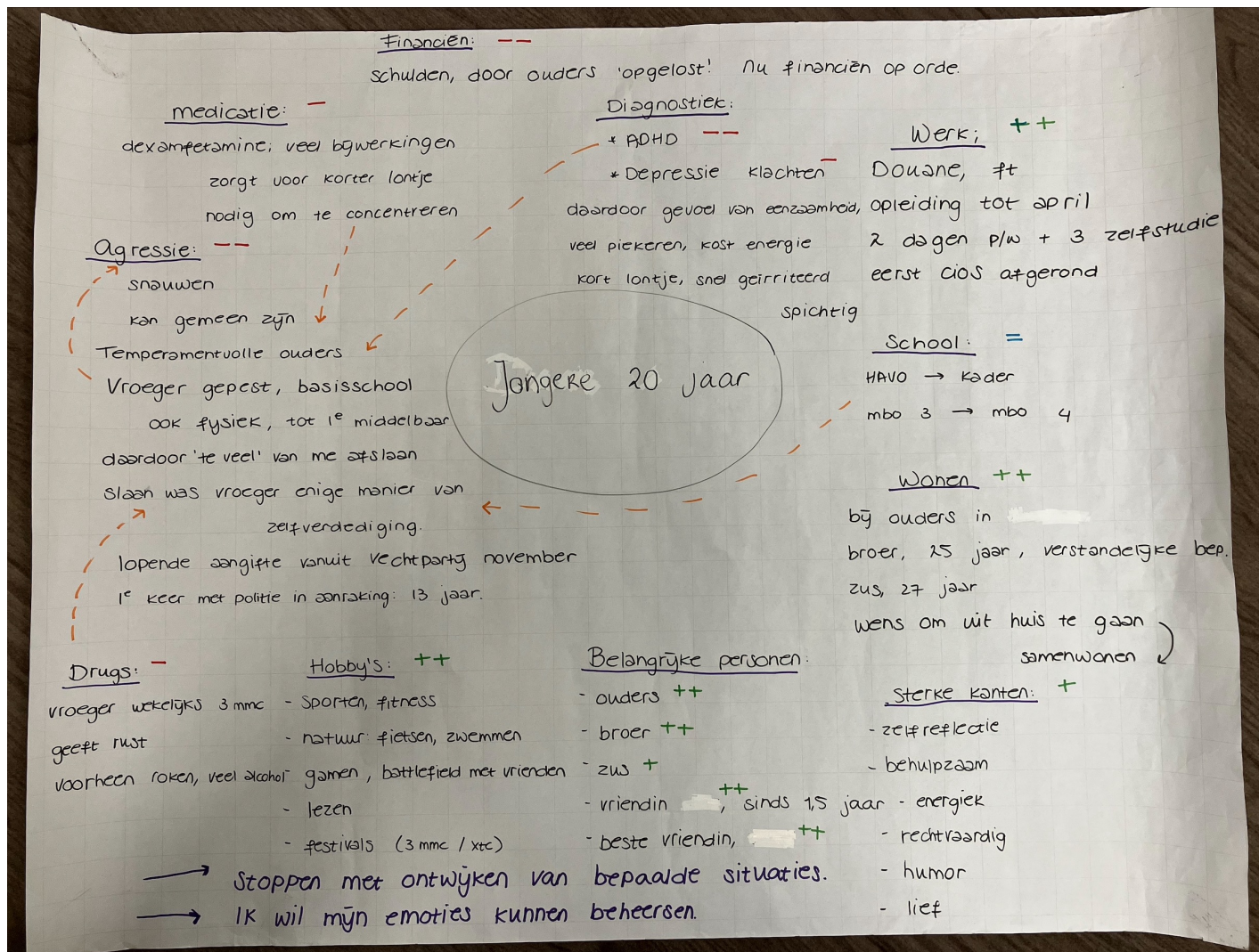

Consultatie/Diagnostiek	Voorafgaand of tijdens behandeltraject	Modules behandeling Kort	Modules behandeling Middel	Modules Behandeling Intensief
Consultatie: Telefonische consultatie of consultatie op locatie, consultatie voor teams, aansluiten bij intake- en behandelgesprekken. Diagnostiek: Intake met jongere en systeem en risicotaxatie: 90 minuten direct + 60 minuten indirect. Adviesgesprek: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Zeden: aparte risicotaxatie (vanaf 18 jaar), 180 minuten direct + 120 minuten indirect. Delictanalyse incl. ontwikkelingsanamnese met ouders, 6 sessies: 60 minuten directe tijd + 60 minuten indirecte tijd. Psychologisch onderzoek kort (bv. classificerend, intelligentiebepaling), 3-5 sessies: 90 minuten directe tijd + 60 minuten indirecte tijd. Psychologisch onderzoek intensief (bv. beschrijven persoonlijkheidsonderzoek, twee onderzoeksvragen, neuropsychologisch onderzoek), 5-7 sessies: 90 minuten directe tijd + 60 minuten indirecte tijd. Systeemtaxatie (in kaart brengen van systeemproblematiek), 5 sessies: 90 minuten directe tijd + 60 minuten indirect.	Intake met jongere en systeem en risicotaxatie: 90 minuten direct + 60 minuten indirect. Adviesgesprek: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Evaluatiegesprek met systeem na afronding module (in ieder geval elke 12 weken): 60 minuten direct + 30 minuten indirect.	Psycho-educatie ASS of ADHD (gekoppeld aan grensoverschrijdend gedrag), 5 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Motiverende gespreksvoering, 5 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Traumabehandeling (EMDR of IE) (enkelvoudig trauma), 5 sessies: 90 minuten direct + 15 minuten indirect. Signaleringsplan, 5 sessies: 60 minuten direct + 15 minuten indirect. Systeemgesprekken/ouderbegeleiding, 3-5 sessies: 90 minuten direct + 15 minuten indirect.	Agressiesregulatietraining, 12 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Behandeling van zedenproblematiek, minimaal 12 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Cognitieve gedragstherapie, 12 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Traumabehandeling (EMDR of IE) (meerdere traumata), 12 sessies: 90 minuten direct + 15 minuten indirect. Systeemgesprekken/ouderbegeleiding, evt. i.c.m. PMT, 7 sessies: 90 minuten direct + 15 minuten indirect.	Schematherapie, 20 sessies: 45 minuten direct + 15 minuten indirect. Systeemgesprekken/ouderbegeleiding, evt. i.c.m. PMT, 12 sessies: 90 minuten direct + 15 minuten indirect.

Kairos Arnhem
Kairos Nijmegen

t. (026)3529777
t. (024) 355 3888

Bijlage 3: Voorbeeld netwerk intake jongere (geanonimiseerd)

Bijlage 4: Toelichting op methoden

ART (Agressie Regulatie Training)

Wat is het? Een training, meestal groepsgericht, gericht op het leren reguleren van agressie.

Doelgroep: Jongeren met impulscontroleproblemen en externaliserend gedrag.

Werkwijze: Combineert cognitieve gedragstherapie (CGT) met vaardigheidstraining en morele oordeelsvorming. Jongeren leren alternatieve manieren van reageren en omgaan met boosheid.

AR op Maat

Wat is het? Een individuele variant van ART, waarbij de interventie wordt afgestemd op de specifieke behoeften van een jongere.

Doel: Persoonlijke triggers en situaties analyseren en leren beheersen, met focus op maatwerk.

Werkwijze: Gebruik van individuele sessies om triggers te herkennen, alternatieve copingstrategieën te ontwikkelen en deze te oefenen.

Pas op de Grens

Wat is het? Een preventief programma dat jongeren begeleidt die dreigen over de grens te gaan met grensoverschrijdend gedrag.

Doel: Jongeren bewust maken van de risico's en hen helpen verantwoordelijke keuzes te maken.

Werkwijze: Educatieve en gedragsgerichte sessies, gericht op het vergroten van zelfbewustzijn en inzicht in de gevolgen van gedrag.

Verkorte Delictanalyse

Wat is het? Een beknopte methode om samen met de jongere een delict te analyseren.

Doel: Inzicht geven in de factoren die hebben bijgedragen aan het delict en voorkomen van herhaling.

Werkwijze: De jongere reflecteert op situaties, motieven, en gevolgen, en leert alternatieven voor toekomstig gedrag.

Schematherapie

Wat is het? Een vorm van psychotherapie gericht op het identificeren en veranderen van disfunctionele schema's die zijn ontstaan door negatieve ervaringen in de jeugd.

Doelgroep: Jongeren met persoonlijkheidsproblematiek of diepgewortelde gedragspatronen.

Werkwijze: Cognitieve, emotionele, en ervaringsgerichte technieken worden gecombineerd om oude patronen te doorbreken en nieuwe vaardigheden te leren.

Vaktherapie (waaronder PMT en Dramatherapie)

Psychomotorische Therapie (PMT):

Wat is het? Ervaringsgerichte therapie die jongeren helpt om gevoelens, gedrag en gedachten beter te begrijpen en reguleren via bewegingsoefeningen.

Werkwijze: Gebruik van fysieke activiteiten zoals boksen, oefeningen in grenzen aangeven, en

spanning herkennen en hanteren.

Doel: Verbeteren van zelfcontrole, zelfreflectie en emotieregulatie.

Dramatherapie:

Wat is het? Een ervaringsgerichte therapie waarbij jongeren via rollenspellen, improvisatie en andere creatieve technieken leren reflecteren op hun gedrag.

Doel: Jongeren in staat stellen emoties en gedachten te uiten en nieuwe gedragingen te oefenen.

Werkwijze: Gebruik van spel om moeilijke situaties na te bootsen en anders te benaderen.

Traumabehandeling

EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing):

Wat is het? Een evidence-based methode om traumatische herinneringen te verwerken door het stimuleren van bilaterale hersenactiviteit (bijvoorbeeld oogbewegingen).

Doel: Verwerken van trauma en verminderen van klachten zoals angst en flashbacks.

Werkwijze: De jongere richt zich op een traumatische herinnering terwijl hij/zij geleid wordt door oogbewegingen of andere stimuli.

Imaginaire Exposure:

Wat is het? Een therapie waarin jongeren hun trauma onder begeleiding in detail verbeelden en herbeleven.

Doel: Verminderen van de emotionele lading van de herinnering.

Werkwijze: Jongeren leren in een veilige setting stap voor stap hun angsten en herinneringen te confronteren.

Imaginaire Rescripting:

Wat is het? Een therapievorm waarbij traumatische herinneringen worden herschreven met een positief of beschermend einde.

Doel: Helpen negatieve schema's te doorbreken en het gevoel van controle te vergroten.

Werkwijze: Jongeren veranderen in gedachten de uitkomst van een traumatische gebeurtenis door bijvoorbeeld een andere rol of afloop te visualiseren.

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens Kairos Jeugd in 2023 en 2024

Kairos gegevens Jeugd

Maart 2023 tot en met oktober 2024

Aanmeldingen jeugd	%*	#
2023	15%	124
2024	17%	125

* Percentage aanmeldingen t.o.v. het totaal aantal aanmeldingen van Kairos

Onderstaande gegevens gaat over de gehele populatie van Kairos Jeugd over 2023 en 2024

Kader	%	#
Verplicht	15%	37
Vrijwillig	85%	212

Geslacht	%	#
Man	84%	208
Vrouw	16%	41
Overig	0%	0

Reden van aanmelding	%	#
Agressie	71%	176
Zeden	6%	14
Anders	24%	59

Verwijzers	%	#
Huisarts	41%	102
(Verslavings)reclassering	12%	29

Andere zorginstelling	31%	77
Anders	16%	41